

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**MODERNIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY A VYUŽITÍ
INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ**

Autor práce: Martin Koperdák
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Prezenční
Vedoucí práce: RNDr. Růžena Ferebauerová
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce RNDr. Růženě Ferebauerové, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KOPERDÁK, M. *Modernizace veřejné správy a využití informačních technologií: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2013, Vedoucí práce: RNDr. Růžena Ferebauerová.

Klíčová slova: modernizace veřejné správy, veřejná správa, datové schránky, Czech POINT, eGovernment, informační systémy veřejné správy, základní registry veřejné správy, informační technologie.

Bakalářská práce se věnuje modernizaci veřejné správy a využití informačních technologií ve veřejné správě. Práce se zaměřuje na dosavadní vývoj české veřejné správy z historického pohledu a na její postupnou modernizaci až do dnešní podoby. Dílčím cílem práce je shrnutí vývoje české veřejné správy a modernizace veřejné správy. Dále se věnuje i informačním systémům a informačním technologiím využívaným ve veřejné správě. Při neustále se rozvíjejícím vývoji informačních technologií a komunikačních procesů, jsou zde představeny projekty ministerstva vnitra, konkrétně se zaměřením na datové schránky a základní registry. Na základě všech zjištěných informací je zde předloženo, jaký je průběh procesu elektronizace, jak občané v Nové Bystřici využívají tento způsob komunikace a zda je jednání s úřady tímto procesem opravdu efektivnější. Informace jsou zjišťovány prostřednictvím řízených rozhovorů se zaměstnanci Městského úřadu v Nové Bystřici.

ABSTRACT

KOPERDÁK, M. *Modernization of public administration and use of information technologies : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2013. Supervisor : RNDr. Růžena Ferebauerová.

Key words: modernization of public administration, public administration, data boxes, Czech POINT, eGovernment, public administration of information systems, basic registers of public administration, information technology.

The thesis deals with the modernization of public administration and use of information technologies in public administration. The work focuses on the current development of the Czech Public Administration from a historical perspective and its gradual modernization until today. The single objective of the work is a summary of the development of the Czech Public Administration and the modernization of public administration. Further on it deals also with information systems and information technologies used in public administration. In a constantly evolving development of information technologies and communication processes the work presents projects of the Ministry of the Interior of the Czech Republic specifically focusing on mail boxes and basic registers. Based on all the established information it is shown here how the process of computerization is going, how the citizens of Nová Bystřice make use of this kind of communication and whether dealing with the authorities using this process is really more efficient. This information is collected through structured interviews conducted with the employees of the Municipal Authority in Nová Bystřice.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika práce	9
2 Vymezení základních pojmů	11
3 Veřejná správa	12
3.1 Státní správa	14
3.2 Samospráva	16
3.2.1 Obecní samospráva.....	17
3.2.2 Krajská samospráva	18
3.2.3 Právní předpisy samosprávy	18
3.2.4 Druhy obcí.....	19
3.3 Specializované orgány	20
3.4 Zájmová samospráva	21
4 Modernizace veřejné správy.....	22
4.1 Historie veřejné správy	22
4.1.1 Od Absolutismu do roku 1918	22
4.1.2 Veřejná správa v Československu 1918 – 1939.....	23
4.1.3 Redukce samosprávy v letech 1939 – 1945	24
4.1.4 Základní články pro řízení obcí 1945 – 1989.....	25
4.1.5 Vývoj veřejné správy od roku 1990 po současnost	26
4.2 Zavádění eGovernmentu v České republice.....	27
4.3 eGovernment	29
4.4 Informační systémy veřejné správy (ISVS)	34
4.5 Ochrana osobních údajů a implementace biometrických údajů	35
4.6 Registry veřejné správy.....	36
4.6.1 Registr územní identifikace, adres a nemovitostí.....	37
4.6.2 Registr obyvatel.....	38
4.6.3 Registr osob.....	39
4.6.4 Registr práv a povinností	39
4.7 Czech POINT	41
4.7.1 Výpisy z Katastru nemovitostí	41
4.7.2 Výpisy z Obchodního rejstříku	42

4.7.3	Výpis z Živnostenského rejstříku	42
4.7.4	Výpis z Rejstříku trestů.....	42
4.8	Datové schránky	45
4.8.1	Použití datových schránek	46
4.8.2	Typy datových schránek	48
4.8.3	Přístupové údaje	48
4.8.4	Požadavky na bezpečnost ISDS	49
4.9	Autorizovaná konverze dokumentů	50
5	Řízené rozhovory.....	51
5.1	Rozhovory	51
5.2	Vyhodnocení	54
	Závěr	57
	Seznam použitých zdrojů	59
	Seznam použitých zkratk:.....	63
	Seznam obrázků, tabulek a grafů:.....	64
	Přílohy:.....	65

Úvod

Ve veřejné správě v České republice probíhá reforma, která má za úkol přiblížit veřejnou správu občanům České republiky. Modernizace veřejné správy je zefektivnění činností, zlepšení administrativní funkčnosti a systému řízení lidských zdrojů a to vede ke snížení nákladů a přiblížení veřejných služeb občanům.

Ke snížení nákladů pomáhá samotný vývoj elektronické komunikace a informačních technologií. Vývoj se v posledním desetiletí velice posunul dopředu a tím se evidentně staly informační systémy součástí života každého z nás. Důležité je si uvědomit, do jaké míry nás technologie ovlivňují a zda je pro nás tento zásah žádoucí. Jestli zjistíme, jak proces funguje a přistoupíme k němu jako k nástroji, který nám může ulehčit komunikaci s ostatními jedinci, firmami či institucemi veřejné správy, tak nás tato inovace potěší a zajistí novou formu spojení.

Elektronizace výkonu veřejné správy vyžaduje hluboké znalosti nejnovějších trendů v oblasti eGovernmentu a průběžné zlepšování ve využití moderních informačních a komunikačních technologií ve veřejné správě.

První část práce je věnována jednotlivým pojmům, se kterými se v práci setkáme. Další část popisuje veřejnou správu, objasňuje její rozdělení na státní správu, samosprávu a ostatní veřejnou správu. Potom se zaměřuje na historický vývoj veřejné správy od absolutismu přes válečné období Československa až po novodobou správu od roku 1990. Následující kapitola popisuje samotnou modernizaci v oblasti informačních technologií, jako samotný eGovernment, informační systémy veřejné správy, jejich bezpečnost a zabezpečení, dále jsou popsány jednotlivé registry ve veřejné správě a v neposlední řadě práce obsahuje informace o Českém podacím ověřovacím informačním národním terminálu tedy Czech POINTu, který je v dnešní době tolik využíván. V kapitole modernizace veřejné správy jsou řešeny také datové schránky a jejich využití.

Závěrem jsou uvedeny i rozhovory, které jsem získal od pracovníků ve veřejné správě v Nové Bystřici a uvedu jejich názory na řešenou problematiku modernizace.

Cílem bakalářské práce je analýza systémů veřejné správy a zhodnocení procesu modernizace ve veřejné správě v České republice na základě řízených rozhovorů.

1 Cíl a metodika práce

Cílem bakalářské práce je analýza systémů veřejné správy a zhodnocení procesu modernizace ve veřejné správě v České republice na základě řízených rozhovorů a také poukázání na důležitost využití informačních technologií ve veřejné správě například pomocí služby Czech POINT, datových schránek nebo základních registrů.

V současné době se komunikační systémy stávají vyhledávaným způsobem, jak co nejrychleji vyřídit osobní záležitosti, ať už v soukromé oblasti, či vyřízení nutné žádosti na úřadech. Je však tato forma komunikace ve vztahu mezi občany a institucemi veřejné správy opravdu efektivní a hospodárná? Co je předpokladem zdárného rozvoje elektronické komunikace ve veřejné správě? Vzhledem k tomu, že způsoby komunikace se neustále rozvíjejí, je důležité zmapovat přístupnost občanů k informacím o elektronizaci, jejím vývoji, možnostech a způsobech využití. Na tyto otázky se práce snaží odpovědět i v případě Nové Bystřice za pomoci rozhovorů se zaměstnanci veřejné správy.

Úvodní kapitola se věnuje veřejné správě. Obsahuje rozdělení veřejné správy na státní správu, samosprávu a ostatní veřejnou správu.

Další kapitola se zabývá historickým vývojem české veřejné správy. Pojednává o různých etapách z historického hlediska, počínaje absolutismem až po dnešní podobu českého státu. Cílem této kapitoly je prozkoumání tvorby české veřejné správy jak v historických souvislostech, tak i v současné době.

Kapitola samotné modernizace veřejné správy je důležitou součástí práce, protože obsahuje jednotlivé podkapitoly, ve kterých jsou blíže popsány projekty Czech POINT, Datové schránky či Základní registry. Zejména první dva projekty jsou důležité v návaznosti na hlavní cíl této práce.

Do modernizace veřejné správy spadá i podkapitola Informační systémy veřejné správy, které souvisejí s ochranou osobních údajů a implementací biometrických údajů v systému veřejné správy. Kapitola věnovaná datovým schránkám vysvětluje jejich funkci a využití. Cílem této kapitoly je nastínění terminologie související s informačními systémy veřejné správy.

Závěr práce uvádí rozhovory, které jsem získal od zaměstnanců Městského úřadu v Nové Bystřici. Tyto poznatky jsou důležité pro cíl práce v oblasti informačních systémů a poskytované služby Czech POINT. Do této části spadá i rozhovor od PhDr.

Roberta Ledvinky, který se podílí na klíčových projektech elektronizace a modernizace veřejné správy v České republice.

2 Vymezení základních pojmů

Decentralizace: je demokratický proces, v němž se postupuje část státní správy samosprávě nebo i nestátním (soukromým) subjektům.

Dekonzcentrace: představuje postoupení kompetencí orgánům nižšího stupně nebo specializovaným složkám na stejné úrovni řízení (vertikální nebo horizontální dekoncentrace).

Modernizace veřejné správy: modernizací se dříve většinou rozumělo uplatňování nových prostředků a metod pro dosažení kvalitativně vyšší úrovně a přizpůsobení novým současným podmínkám. Nyní se modernizací státní správy často rozumí proces postupných kroků a změn, které mají zajistit větší efektivnost, a to bez radikálních a převratných změn, jako je např. rozsáhlá privatizace veřejných služeb.

Reforma veřejné správy: Nejčastěji se tak označují větší, zásadnější a komplexně pojímané systémové změny veřejné správy nebo jejich jednotlivých částí.

Státní správa: státní správa je veřejnou správou uskutečňovanou státem a svým charakterem představuje realizaci moci výkonné. Stát jako subjekt veřejné správy vykonává státní správu prostřednictvím státních orgánů.

Územní samospráva: územní samosprávu v české republice vykonávají obce, kraje a hlavní město Praha, která je současně obcí i krajem. Územní samospráva je veřejnou správou uskutečňovanou jinými subjekty (obcemi a kraji), než je stát.¹

Ústřední správní úřady: (ministerstva a jiné správní úřady ústředního charakteru) jsou základním nástrojem vlády. Svými četnými vazbami spoluvytvářejí systém, který je nazýván ústřední státní správa. Ústřední správní úřady jsou nedílnou součástí systému veřejné správy. Zákon vymezuje ústřední orgány státní správy, v jejichž čele je člen vlády, tzv. ministerstva. Vedle ministerstev zákon uvádí tzv. další ústřední orgány státní správy, které mají ústřední charakter, tj. nemají nadřízený správní úřad.

eGovernment: Pojmem eGovernment se označuje možnost komunikace s institucemi státní a veřejné správy v elektronické podobě a veškeré procesy s tím související, zejména tvorba příslušné legislativy a přechod úřadů na elektronickou verzi vedení agendy. Tímto pojmem se označuje elektronizace veřejné správy.

Datové schránky: elektronické úložiště sloužící k výměně zpráv mezi orgány veřejné moci na jedné straně a právníky a fyzickými osobami na straně druhé.

Základní registry: Základní registry jsou jedním ze základních pilířů eGovernmentu.

¹ BRŮNA, M. *Veřejná správa (po 1. lednu 2003)*, Praha: Institut pro místní správu, 2003. s. 87.

3 Veřejná správa

Veřejná správa je základním pojmem správního práva. Přímou a jednotnou definici pojmu „veřejná správa“ nikde nenajdeme. Pojem je vysvětlován několika autory, kteří mají rozdílné definice. Vymezit nebo definovat veřejnou správu je tedy poměrně složitá záležitost.

Podle Evy Horzinkové a Vladimíra Novotného veřejná správa aktivně organizuje a řeší nejrůznější společenské situace a můžeme jí obecně vymezit jako správu veřejných záležitostí vykonávanou subjekty veřejné správy a jejich orgány, o které má veřejnost zájem a jsou veřejně prospěšné pro společnost nebo celé společenství.²

Například Petr Průcha vysvětluje veřejnou správu jako „*správu veřejných záležitostí ve veřejném zájmu a subjekty, které ji vykonávají, ji realizují jako právem uloženou povinnost, a to z titulu svého postavení jako veřejnoprávních subjektů*“³

S pojmem veřejná správa úzce souvisí pojem veřejný sektor. Mluví se o tom, že veřejný sektor je ohraničený předmětem činnosti veřejné správy a vyplývajícími důsledky. Institucionálně orientovaní autoři tento přístup často zpřesňují v tom smyslu, že subjektem veřejného sektoru je každý z adresátů aktů veřejné správy. Záleží tedy na vládě, zda si může dovolit vydávat všeobecná nařízení a rozhodnutí. Pokud ano, rozdíl mezi soukromým a veřejným sektorem je nezřetelný.⁴

K vykonávání veřejné správy slouží veřejná moc. Veřejná moc je autoritativní a rozhoduje o zákonem přiznaných právech a povinnostech subjektů, přičemž subjekty, o jejichž právech a povinnostech je rozhodováno orgánem veřejné moci, nejsou s tímto orgánem v rovném postavení a obsah rozhodnutí nezávisí na jejich vůli. Takové rozhodování je navíc součástí pravomoci uvedené v zákoně a rozhodnutí jsou státní mocí vykonatelná. Veřejnou moc vykonává stát, především prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní. Za určitých podmínek ji však může vykonávat i prostřednictvím dalších subjektů.⁵

Prostřednictvím veřejné správy se zabezpečují určité veřejné úkoly, kde veřejná správa vytváří podklady pro jejich realizaci a současně je uskutečňuje. Podle

² HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ V., *Organizace veřejné správy II.*, Praha: 2005, s 9.

³ PRŮCHA, P. *Veřejná správa a samospráva*, Praha 2004, s. 10.

⁴ POMAHAČ, R.; VIDLÁKOVÁ, O. *Veřejná správa*, Praha, 2002, s. 120.

⁵ HORZINKOVÁ, E.; NOVOTNÝ, V.; *Základy organizace veřejné správy v ČR 2*. Vyd. Plzeň: 2010, s. 133.

jednotlivých autorů lze veřejnou správu chápat v materiálním (funkčním) nebo organizačním (formálním) smyslu. Zatímco veřejnou správou v materiálním smyslu je označován souhrn všech správních činností předmětně souvisejících s vládnutím na ústřední i místní úrovni a s poskytováním veřejných služeb, veřejná správa ve formálním smyslu je činností organizačních jednotek a osoby, jimiž jsou buďto správní úřady jakožto přímí nositelé veřejné správy, nebo úředníci vykonávající úkony správní povahy, anebo zařízení v postavení nepřímých subjektů veřejné správy.⁶ Zjednodušeně můžeme říci, že veřejná správa má určitou trvale vytvořenou strukturu, která je založena na právu a samotné právo ji vytváří, mění, ruší a stanovuje sankce.

Veřejná správa jako správa veřejných záležitostí ve státě se pak podle názorů odborníků člení podle subjektů na správu státní, veřejnou samosprávu a ostatní veřejnou správu. Kritéria tohoto členění však mohou být rozdílná i podle toho, jakým způsobem i jakou mírou se jednotlivé instituce podílejí na výkonu veřejné správy nebo i podle územního hlediska. V mnoha případech je velice obtížné jednotlivé instituce zařadit do oblasti, kam spadají a jakou správu vykonávají.⁷

⁶ POMAHAČ, R., VIDLÁKOVÁ, O., *Veřejná správa*. Praha: 2002. s. 278.

⁷ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. Vyd. Plzeň: 2010. s. 133-136.

3.1 Státní správa

Jak už bylo řečeno výše, veřejná správa se dělí na státní správu, samosprávu a ostatní veřejnou správu. Části státní správy a samosprávy se překrývají. Místní samospráva a státní správa jsou souvztažnými projevy veřejné správy s tím, že zákony mohou upřesňovat samosprávnou působnost jen v mezích ústavně zaručeného práva na samosprávu a v souladu s uplatněním principu subsidiarity. Pojdme se v této kapitole prvně věnovat správě státní.

Klasické pojetí veřejné správy označuje za hlavní subjekt stát. Veřejná správa vykonávaná státem a jeho orgány se nazývá státní správa vykonávaná přímo. Státní správu můžeme chápat jako realizaci výkonné moci státu. Je to organizovaná činnost, vymezená právními předpisy, za kterou jsou odpovědny určité instituce. Tradičně se za subjekt státní správy označuje stát představovaný organizačními složkami neboli státními orgány a správními úřady (trvalá organizační jednotka zřízená jako vykonavatel veřejných úkolů, která není právnickou osobou), které vykonávají správu jménem státu a v zájmu státu přímo.⁸

Státní správa je vymezená hlavně jako organizující a mocensko-ochranná činnost státu, zabezpečovaná ve veřejném zájmu, která má především výkonný, podzákonný a nařizovací charakter. Státní správu charakterizují vztahy podřízenosti a nadřízenosti, jejich prostřednictvím se realizuje státní politika na jednotlivých úsecích správy. Státní správa může být vykonávána přímo orgány státu nebo správními úřady a nepřímou na základě zákonné delegace na jiné subjekty veřejné správy než je stát (tzv. přenesená nebo propůjčená působnost).

Ústřední správní úřady vykonávají působnost na celém území státu a nejsou podřízeny žádnému jinému speciálnímu správnímu úřadu. Ústřední státní správu představují jednotlivá ministerstva a jiné ústřední správní úřady. Základem právního postavení zmíněných ústředních orgánů státní správy je Ústava ČR a zákon o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, ve znění pozdějších předpisů tak zvaný kompetenční zákon (předpis číslo 2/1969 Sb.). Zákon vymezuje zásady činnosti těchto orgánů, jejich vzájemné vztahy, včetně spolupráce a vztah vlády a ministerstev. Prezident republiky je především vrchním velitelem ozbrojených sil, sjednává a ratifikuje mezinárodní smlouvy, ale sjednávání může přenést na vládu nebo s jejím souhlasem na jednotlivé členy. Vláda je vrcholným orgánem moci výkonné a má

⁸ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. Vyd. Plzeň: 2010, s 135-140.

postavení orgánu státní správy s všeobecnou působností. Vláda řídí, kontroluje a sjednocuje činnost ministerstev a dalších ústředních správních úřadů, prostřednictvím ministerstva vnitra řídí a kontroluje činnosti krajských úřadů. Ministerstvo je ústředním správním úřadem s dílčí věcnou působností. Ministerstva se řídí ústavními zákony, zákony a usneseními vlády. Připravují návrhy zákonů a jiných právních předpisů týkajících se věcí, které patří do jejich působnosti. V rámci své pravomoci mohou na základě zákona a v mezích zákona vydávat právní předpisy, nazývané vyhlášky. Ministerstva dále řídí a kontrolují podřízené dekoncentrované správní úřady. Zabezpečují mezinárodní spolupráci v dané oblasti a vzájemně si vyměňují informace a podklady. Další ústřední správní úřady jsou správní úřady s celostátní působností a specializovanou věcnou působností řízené vládou. Obor působnosti je užší a vztahuje se na odborně technickou problematiku. Do těchto ústředních správních úřadů patří například Český statistický úřad vykonávající statistickou službu tím, že shromažďuje statistické informace o sociálním, ekonomickém a ekologickém vývoji v České republice, dále Správa státních hmotných rezerv, Národní bezpečnostní úřad, Úřad vlády, Český telekomunikační úřad a další úřady. Další vykonavatelé se mohou na výkonu státní správy podílet různým způsobem, mohou mít různé postavení, působnost a strukturu. Příkladem mohou být státní fondy, které se zřizují zákonem pro finanční zabezpečení zvláště stanovených úkolů, ale stát neodpovídá za závazky státních fondů a naopak. Jedná se například o Státní fond kultury České republiky, Státní zemědělský intervenční fond, Státní fond životního prostředí a další. Naproti tomu státní správa propůjčená soukromým osobám je především zastupována podnikatelskými subjekty, kterým je svěřen výkon státní správy na jednotlivých úsecích. Například stanice technické kontroly, měření emisí a podobně. V oblasti svěřeného práva na fyzickou osobu se může jednat o vodní stráž, lesní a rybářskou stráž, kde úkolem těchto osob je výkon ochranné služby.⁹

Část výkonu určitých veřejných záležitostí může být přenesena na subjekty, kterým se říká veřejnoprávní korporace. Veřejnoprávní korporací nazýváme subjekt veřejného práva s vlastní právní způsobilostí a členy. Subjektivita těchto korporací je často právním řádem upravena tak, aby se korporace věnovala především věcem veřejného zájmu. Tyto veřejnoprávní korporace plní úkoly veřejné správy.¹⁰

⁹ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ V. *Organizace veřejné správy II*. Praha 2005. s 19-29.

¹⁰ POMAHAČ, R.; VIDLÁKOVÁ, O. *Veřejná správa*. Praha: C. H. Beck, 2002. XII s. 137.

3.2 Samospráva

Předchůdcem samosprávných obcí byly obce katastrální, které vznikaly za vlády Josefa II. Jednalo se o soupisy domů a pozemků. Tyto katastrální obce měly právo volit si rychtáře, konšele a obecní výbor, mohli spravovat obecní záležitosti, zejména udržovat nemovitosti obce a cesty, vydržovat faráře, pastevce, učitele a ponocného. Tyto obce nebyly podřízené vrchnosti, ale spravovali je krajští hejtmané.¹¹

Dnes je to trochu jiné. Podle Ústavy ČR jsou obce základními územními samosprávnými celky. Vyšší územní samosprávné celky jsou kraje. Každá část území v České republice musí příslušet do některé obce, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Obce a kraje jsou tedy takovým územním společenstvím občanů, kteří mají právo na samosprávu. Obec je vždy součástí některého z krajů. Vytvořit nebo zrušit kraj lze jen ústavním zákonem. Obec je samostatně spravována zastupitelstvem. Kraj je také samostatně spravován zastupitelstvem.

Tyto územní samosprávné celky nazýváme veřejnoprávní korporace. Mohou mít vlastní majetek a hospodařit ze svého rozpočtu. Stát sice může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, ale jen vyžaduje-li to ochrana zákona a jen způsobem, který stanovuje zákon.

Demokratický výkon samosprávy je zabezpečován prostřednictvím volených orgánů vytvořených podle hlasování obyvatel ve volbách – jde o zastupitelstvo v čele se starostou, místním referendem neboli přímým hlasováním obyvatel v rozhodujících otázkách nebo veřejnou schůzí občanů.¹²

Členové zastupitelstev jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Počet členů zastupitelstva stanoví na každé volební období před vyhlášením voleb samo zastupitelstvo. Funkční období zastupitelstva jsou čtyři roky, potom opět dochází k volbám. Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny do rukou zastupitelů kraje. Samotný výkon státní správy může být svěřen do rukou orgánů samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon.¹³ Samospráva území je těmto samosprávným celkům zaručena článkem 8 Ústavy ČR - „*zaručuje se samospráva územních samosprávných celků*“¹⁴. Základní územní samosprávné celky jsou obce, jež jsou územními společenstvími občanů, kteří mají právo na samosprávu podle článku 100 Ústavy ČR.

¹¹ NOVOTNÝ, VI. *Územní samospráva České republiky*. Praha: 2007. s 21.

¹² KRBOVÁ J. *Veřejná správa, postavení, funkce a organizace*. Praha 2005. s 45.

¹³ NOVOTNÝ, VI. *Územní samospráva České republiky*. Praha: 2007. s 21-30.

¹⁴ ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších změn, čl. 8.

3.2.1 Obecní samospráva

Po listopadu 1989 došlo k zásadním změnám v pojmání veřejné správy, protože politicko-právním odrazem pojetí samotného obecního zřízení se stal zákon České národní rady ze 4. Září 1990, o obcích č. 367/1990 Sb., který zrušil dosavadní soustavu národních výborů na úrovni místní a nahradil je koncepcí s novým uspořádáním, působností a pravomocí. Obec byla vymezena jako územní celek a je pojímána jako základní území samosprávného společenství občanů, vymezený ohraničeným územím. Obec je právnickou osobou, veřejnoprávní korporací s vlastním majetkem a své záležitosti spravuje samostatně v rozsahu samostatné působnosti, přičemž zásahy ze strany státu a orgánů kraje jsou povoleny jen k ochraně a způsobem stanoveným zákonem. Pracovníci vykonávají přenesenou působnost a jsou podřízeni obci nebo kraji. Státní správa hradí územní samosprávě část nákladů na výkon přenesené působnosti. Přenesená působnost ve věcech, které stanovují zvláštní zákony, je v základním rozsahu svěřeném obci vykonávána orgány obce podle určených zákonů, v rozsahu pověřeného obecního úřadu vykonávána tímto úřadem nebo v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností vykonávána tímto úřadem.¹⁵

Orgány obce tvoří zastupitelstvo, starosta, rada obce, obecní úřad a zvláštní orgány obce. Zastupitelstvo může zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány jednotlivé výbory. Ty plní úkoly, které dostanou od zastupitelstva a jsou zastupitelstvu odpovědny. Vždy se zřizují finanční a kontrolní výbory. Finanční výbor provádí například kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a kontrolní výbor kontroluje usnesení zastupitelstva obce a rady obce, dodržování předpisů a provádí jiné kontrolní činnosti. Rada obce je výkonným orgánem obce v samostatné působnosti a je podřízeno zastupitelstvu. V přenesené působnosti rozhoduje v záležitostech, které stanoví zákon. Připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zabezpečuje plnění přijatých usnesení. Rada obce může zřídit komise jako své poradní orgány. Ty mohou být i výkonným orgánem, pokud jim byl svěřen výkon přenesené působnosti. Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník (pokud je funkce zřízena) a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu.¹⁶

¹⁵ KRBOVÁ J. *Veřejná správa – postavení, funkce a organizace*. Praha 2005. s 45-47.

¹⁶ KRBOVÁ J. *Veřejná správa – postavení, funkce a organizace*. Praha 2005. s 47-51.

3.2.2 Krajská samospráva

Samospráva vyšších územně správních celků vznikla již za Československa, v roce 1918. Nové uspořádání, kompetence a pravomoci územně správních jednotek zakotvila až Ústava ČR ze dne 16. prosince 1992 zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávních celků. Obecné ustanovení ústavního zákona o krajích, jako vyšších územně samosprávních celků, bylo až v zákoně č. 129/2000 Sb., o krajském zřízení. Zákon o rozpočtových pravidlech uvádí, že „*Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území, je samostatně spravován zastupitelstvem a dalšími orgány kraje, hospodaří na základě sestaveného rozpočtu.*“¹⁷ Vedle výkonu samostatné působnosti realizuje při ochraně veřejného zájmu také přenesenou působnost. Přenesená působnost je stanovena, pokud zvláštní zákon nestanoví, že jde o přenesenou působnost, platí, že jde vždy o činnosti patřící do samostatné působnosti krajů. Do samostatné působnosti kraje zařazuje zákon stejně jako u obcí spravování vlastních záležitostí, které nejsou zákonem vymezeny jinému orgánu veřejné správy. Mimo to ukládá krajům i spolupráci s obcemi, avšak nesmí být zasaženo do samostatné působnosti obce.¹⁸

3.2.3 Právní předpisy samosprávy

Obce a kraje mohou vydávat vlastní právní předpisy a tyto právní předpisy vydané v samostatné působnosti se nazývají obecně závazné vyhlášky. Právní předpisy vydané v přenesené působnosti se nazývají nařízení. Územní působnost těchto předpisů samosprávy je vymezena správním územím příslušného samosprávného celku. To znamená, že kraj a obec vydává právní předpisy s působností pro své správní území. Obec vykonávající rozšířenou působnost může vydávat nařízení obce jen pro obvod stanovený zvláštním právním předpisem.

Právní předpis obce musí podepsat starosta spolu s místostarostou. Právní předpis kraje podepisuje hejtman s náměstkem hejtmána. Avšak tyto podpisy mají spíše pořádkový význam, protože odmítnutím podepsání se stejně nebude dosaženo práva veta.

Odporuje-li obecně závazná vyhláška obce zákonu, vyzve Ministerstvo vnitra obec ke zjednání nápravy. Nejednala-li obec nápravu do šedesáti dnů od doručení výzvy, rozhodne ministerstvo vnitra o pozastavení účinnosti této obecně závazné vyhlášky.

¹⁷ ČESKO. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

¹⁸ KRBOVÁ J. *Veřejná správa – postavení, funkce a organizace*. Praha 2005. s 51-53.

Podobné je to s vyhláškami, které jsou ve zřejmém rozporu s lidskými právy a základními svobodami.

Předpokladem platnosti a účinnosti právních předpisů orgánů samosprávy je jejich publikace zákonem stanoveným způsobem, protože pokud předpis není zákonným způsobem vyhlášen, nelze jej aplikovat a není závazný.

Kraj vyhláší právní předpisy ve Věstníku právních předpisů kraje. V tomto Věstníku se předpisy označují pořadovým číslem. Věstník musí být každému přístupný na krajském úřadě, obecních úřadech a na Ministerstvu vnitra. Právní předpis nabývá platnosti dnem vyhlášení ve Věstníku a účinnosti patnáctým dnem po vyhlášení, pokud není stanoveno jinak.¹⁹

Právní předpisy kraje (obecně závazné vyhlášky kraje nebo nařízení kraje) je kraj povinen poslat na Ministerstvo vnitra neprodleně po nabytí jejich účinnosti, a to bez jeho výzvy. Kraj je povinen tyto dokumenty zaslat vždy ve lhůtě, kterou kraji Ministerstvo vnitra stanovilo.

Odporuje-li obecně závazná vyhláška kraje zákonu, vyzve ministerstvo kraj ke zjednání nápravy. Nejednají-li kraj nápravu do šedesáti dnů od doručení výzvy, rozhodne ministerstvo o pozastavení účinnosti této obecně závazné vyhlášky a současně stanoví lhůtu ke zjednání nápravy. V případě zřejmého rozporu obecně závazné vyhlášky kraje s lidskými právy a základními svobodami může ministerstvo pozastavit její účinnost bez předchozí výzvy ke zjednání nápravy.²⁰

Obec vyhláší právní předpisy na úřední desce obecního úřadu. Dnem vyhlášení právního předpisu obce je první den jeho vyvěšení na úřední desce. Právní předpisy obce a jejich evidence musí být každému přístupny u obecního úřadu v obci, která jej vydala. Právní předpis obce zašle obecní úřad neprodleně po jeho vyhlášení příslušnému krajskému úřadu a dále Ministerstvu vnitra, pokud o to ministerstvo požádá.

3.2.4 Druhy obcí

Územní samosprávné celky tvoří celky, kterým se říká obce. Rozlišujeme několik druhů obcí podle jejich kvalifikace. Jsou to obec, městys, město a statutární město.

¹⁹ NOVOTNÝ VI. *Územní samospráva České republiky*. Praha 2007. s 60-64.

²⁰ NOVOTNÝ VI. *Územní samospráva České republiky*. Praha 2007. s 63.

Obec je základním typem územní samosprávy. Některé obce mohou být za splnění určitých podmínek prohlášeny za městys, město nebo statutární město.

Městys nebo „městečko“ je historický typ obce velikostně a významově stojící mezi městem a vsí, kterým bylo uděleno právo pořádat výroční a dobytčí trhy (na rozdíl od vsi). Městysy musely mít městský charakter a musely plnit roli spádového městečka pro okolní vesnice. Podle současné právní úpravy je obec městysem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.²¹

Město nebo jeho definici v našem platném právu nenajdeme. Všichni máme představu o tom, co je to město, ale když bychom měli pojem město stručně definovat, zjistíme, že to není až tak jednoduché. Proto využijí definici pojmu města ze zákona 128/2000 Sb. o obcích, kde je uvedeno, že „*Obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, je městem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.*“²² Městy jsou i města, která získala postavení měst přede dnem 17. května 1954, pokud o to požádají předsedu Poslanecké sněmovny.

Statutární města tvoří zvláštní skupinu měst. Jsou totiž vyjmenována v zákoně. „*Statutárními městy jsou Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav a Prostějov.*“²³ Těmto statutárním městům je zákonem umožněno členit se na části nebo obvody. Městské části a obvody nemohou mít vlastní majetek. Ve statutu je proto upraven majetek statutárního města, který se obvodům svěruje a je upraven rozsah oprávnění při nakládání s tímto majetkem a při výkonu s tím souvisejících práv. Oprávnění městské části a obvodu hospodařit se svěřeným majetkem se eviduje v katastru nemovitostí.²⁴

3.3 Specializované orgány

Specializované orgány státní správy jsou územně dekoncentrované orgány, které působí na základě ustanovení zvláštních zákonů na určitém vymezeném území. Územní působnost orgánů nemusí korespondovat s územním členěním státu a nebývají zpravidla zřizovány na všech odpovídajících úrovních. Specializované orgány jsou odvozené od některých správních úřadů s celostátní působností a jsou jim podřízeny. Specializují se

²¹ NOVOTNÝ, VI. *Územní samospráva České republiky*. Praha: 2007. s 64-65.

²² ČESKO. Zákon 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecních zřízeních), § 3 odst. 1.

²³ ČESKO. Zákon 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecních zřízeních), § 4 odst. 1.

²⁴ NOVOTNÝ, VI. *Územní samospráva České republiky*. Praha: 2007. s 30-40.

na jednotlivé úseky státní správy nebo pouze na část, anebo je jejich působnost ohraničena některými činnostmi nebo výkonem některé funkce. Jedná se například o tyto orgány: Finanční ředitelství a finanční úřady, úřady práce, pozemkové úřady, krajské hygienické stanice a další.

3.4 Zájmová samospráva

Zájmová samospráva je součástí veřejné správy s poměrně pestrou strukturou. Je představována především různými profesními komorami, ale jde i o jinou zájmovou samosprávu. Někteří autoři rozlišují v současné době komory podnikatelů a komory svobodných povolání.

Profesní komory jsou veřejnoprávní korporace zájmového charakteru, které sdružují fyzické osoby k výkonu určitého povolání. Komory jsou zřízeny zákonem a zákon stanoví jejich působnost a pravomoc. Máme několik různých komor, například uvedu Notářskou komoru ČR, Exekutorskou komoru ČR, Českou lékařskou komoru, Českou stomatologickou komoru a další. Tyto profesní komory uskutečňují veřejnou správu tím, že příslušný orgán komory ověřuje splnění veřejnoprávních podmínek činnosti v daném oboru a vede příslušnou evidenci. Komory dbají na řádný výkon profesní činnosti, organizují další vzdělávání svých členů a prosazují zájmy svých členů. Významné pro činnost profesních komor jsou jejich statutární předpisy, které podrobně upravují jejich strukturu a pravomoci. Komory jsou právníckými osobami a zapisují se do obchodního rejstříku.²⁵

²⁵ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ V. *Organizace veřejné správy II*. Praha 2005. s 35-36.

4 Modernizace veřejné správy

4.1 Historie veřejné správy

Následující odstavce se věnují historickému popisu průběhu modernizace veřejné správy od absolutismu až do dnešní podoby veřejné správy.

4.1.1 Od Absolutismu do roku 1918

Aby se mohl vytvořit nový, moderní správní systém, musíme nejprve přebudovat systém starý a zmodernizovat ho. Počátky staré veřejné správy můžeme datovat od osvícenského absolutismu za vlády Marie Terezie a Josefa II. Toto období je charakteristické správou zemí, krajů a nejnižších územních celků. Byrokraté pomalu začali vytlačovat stavovský vliv na správu území. Začal se tedy zvyšovat nárok na kvalitu a schopnost jednotlivých úředníků a samozřejmě na jejich vzdělání. Zde můžeme použít příklad úředního zavedení německého jazyka v roce 1784. Kdo jej neovládal nebo se ho odmítl naučit, nemohl dále pracovat jako úředník a byl propuštěn.²⁶

Byly zavedeny různé státní úřady a nejdůležitější z nich byla Česká dvorská kancelář, jejíž kompetence byly správní, ústavní i soudní. Oblast její působnosti zahrnovala činnosti ministerstva vnitra, ministerstva spravedlnosti a nejvyššího soudu. V té době byla ale stále moc zákonodárná pouze v rukou samotného panovníka a členy správního aparátu nebo úředníky mohl jmenovat pouze sám panovník země. Za vlády Josefa II. převládaly představy, že „*úřadovat by se mělo rychle, účelně a s co možná nejmenším počtem lidí*“.²⁷ V té době bylo prováděno mnoho reforem nejen na úrovni ústřední správy, ale i krajské správy a správy jednotlivých měst. V roce 1751 byla na úrovni krajské správy uskutečněna reforma, která kraje postátňovala, a kraje se staly druhou instancí veřejné správy. V čele těchto krajů stál krajský hejtman jako stavovský reprezentant. Tito hejtmani měli právo kontrolovat a dozorovat nad královskými městy a jejich úkolem byla hlavně podpora rozkvětu obchodu a celého hospodářského života. Spolupracovali i se soudy, dohlíželi na zdravotní a hygienické poměry atd.²⁸

²⁶ SCHELLE, K. *Vývoj české veřejné správy*. Plzeň, 2009. s. 29-32.

²⁷ JANÁK, J. HLEDÍKOVÁ, Z. DOBEŠ, J. *Dějiny správy v Českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha, 2005. s. 148.

²⁸ JANÁK, J. HLEDÍKOVÁ, Z. DOBEŠ, J. *Dějiny správy v Českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha, 2005. s. 160-163.

Dále se dostáváme k druhé polovině 18. Století, kdy už docházelo k zásadním změnám v okruhu postátňování zemské i krajské správy. Stadionova ústava z roku 1849 obsahovala změny v samostatné působnosti, protože obce se stali základními jednotkami územně samosprávného státu. Také se začala rozlišovat dvojitá působnost a to přenesená a přirozená. Dnes tuto působnost nazýváme přenesenou a samostatnou. Tato ústava byla zrušena roku 1851 z důvodu nastoupení neoabsolutismu. Roku 1861 byla vydána nová ústava, kterou byly vytvořeny zemské sněmy a zemské výbory. Stejněho roku byla vybudována státní správa na úrovni okresů, krajů a jednotlivých zemí.²⁹

4.1.2 Veřejná správa v Československu 1918 – 1939

Samostatná Československá republika byla vyhlášena 28. října 1918. V zájmu vnější i vnitřní stability byl ponechán v platnosti celý právní řád zaniklého Rakouska-Uherska. Do nového státu však zároveň přešel paralelní systém řídicích orgánů. Jeho základními články byly národní výbory, kterým zůstal podíl na zabezpečování úkolů veřejné správy. V prvních týdnech existence Československa tak v řízení státu, včetně obcí vznikla složitá situace. To vyvolávalo jak kompetenční spory mezi jednotlivými úřady, tak i podněcovalo nedůvěru k personálnímu složení jednotlivých orgánů, a proto se rychle přistoupilo na rychlé vypracování prozatímní ústavy. Cílem bylo převést celou veřejnou správu na demokratičtější platformu, než z jaké vycházela v období Habsburské monarchie.

Hlavní směry vývoje obecní samosprávy určila reforma komunálních voleb a novela obecního zákona. Volební řád byl přijat na počátku února roku 1919 a byl jednotný pro celé území dnešní České republiky. Dále rozšiřoval aktivní a pasivní volební právo, to znamená právo volit a být volen.

Novela obecního zřízení ze 7. února 1919 ukázala, že národní výbory, coby základní správní články, nebude možné včlenit do znovelizovaného obecního zřízení. Schůze vlády rozhodla o jejich rozpuštění do konce roku 1919. Tato novela také upravovala obecní orgány. Staly se jimi obecní zastupitelstvo, obecní rada, starosta, jeho náměstci a komise a své pravomoci vykonávali za pomoci obecního úřadu.

Další novela proběhla v roce 1933 a také ovlivnila obecní správu hlavně v oblasti pravomocí a volby starosty a jeho zástupců.

²⁹ VEDRAL, J. *Historie a současnost veřejné správy* [online]. Ministerstvo vnitra, 2008 [cit. 14. 11. 2012]. Dostupné na WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2000/0006/6nazor.html>>.

Postupně narůstaly úkoly obecní samosprávy až do roku 1938, protože 14. října roku 1939 proběhlo odtržení Slovenska a následující den došlo k okupaci zbývající části republiky hitlerovským Německem a Německo zpochybňovalo tuto demokratizující novelu samosprávy.³⁰

4.1.3 Redukce samosprávy v letech 1939 – 1945

V těchto letech se systém řízení samosprávy vyvíjel odlišným způsobem než doposud, z důvodu rozdělení území na prostor odstoupený nacistickým Německem a na Protektorát Čechy a Morava.

Odstoupené oblasti netvořili jeden celek ale část jižních Čech, jižní a severní Moravy byla připojena do správních celků Německé říše. Tím byly dosavadní demokratické zásady opuštěny a nahradila je realizace vůdcovského principu. Ten spočíval v převzetí výlučné a plné zodpovědnosti za správu dané obce starostou obce. Bohužel byl tento organizační systém velice autoritativní.

Protektorát Čechy a Morava a všechny jeho protektorátní orgány (prezident, vláda, bezpečnostní složky, nižší správní články atd.) byly v podřízeném postavení vůči nacistickým okupačním orgánům. Jejich cílem bylo zajistit co nejefektivnější využití hospodářského a lidského potenciálu ve prospěch nacistické říše a následně po vyhrané válce zajistit fyzickou likvidaci českého národa.

Na území Protektorátu bylo devatenáct oberlandrátů (vrchní zemský rada), zahrnujících vždy tři až pět okresních hejtmanství a v čele každého z nich stál vrchní zemský rada. Vrchní zemští radové byli jmenováni protektorem a byli mu odpovědní. Protektorátní okresní hejtmani jim byli povinni předkládat zprávy, před vyhlášením normativní právní akty i právoplatné rozsudky vyhlášené soudy, proti nimž by mohl oberlandrát podat námitky.³¹

I Německý systém přerozdělování pozemků jednotlivých obcí byl bezohledný vůči samotným obcím a majitelům pozemků v obci, protože nedodržoval hranice katastru mezi Protektorátem a odstoupeným územím. I proto například došlo k vypálení města Lidice v roce 1942 s doprovodnou popravou mužů a odvečením žen a dětí do koncentračních táborů.

Zastupitelstvo obcí bylo rozpuštěno a volební právo zrušeno. Do funkcí starostů byli přidělováni většinou němečtí funkcionáři. Po zániku protektorátu nebylo možné

³⁰ CHABURSKÝ M. *Veřejná správa, správa měst a obcí*. Pardubice, 2002. s. 44-49.

³¹ SCHLELLE K. a kol., *Dějiny české veřejné správy*. Plzeň, 2009. s. 157.

ponechat tento systém řízení obcí v platnosti, a proto vznikl návrh na novou koncepci správy obcí.³²

4.1.4 Základní články pro řízení obcí 1945 – 1989

Už při konci existence Protektorátu začaly vznikat různé revoluční národní výbory, které měly zabezpečit převzetí moci na osvobozeném území a tím vytvořit základ pro veřejnou správu osvobozeného Československa. Avšak legalizace těchto výborů proběhla až ústavním dekretem prezidenta Edvarda Beneše v roce 1944 a samotnou ústavou až v roce 1948. Národní výbory se staly v roce 1967 organickou součástí nového správního systému státu.

Obce již byly chápány jako základní územní jednotky, které nejsou dále dělitelné do nižšího řádu. Měli charakteristické znaky, jako přesně vymezené území, trvale žijící obyvatelstvo a místní zastupitelský sbor. Místními řídicími články se staly národní výbory nejnižšího stupně a jejich kompetence odpovídali velikosti, lidnatosti, hospodářskému nebo kulturnímu potenciálu obcí.

Rozsah působnosti místního národního výboru záležel na vymezení příslušnými zákony, vládních nařízeních nebo na správním řádu a jiných opatřeních. Národní výbor měl na starosti rozvoj a výstavbu obce, životní prostředí nebo i zabezpečení veřejného pořádku. Mohl vydávat pro svůj územní obvod veřejně závazná nařízení, která nabývaly platnosti vyvěšením na úřední desce podobně, jako je tomu dnes.

Volební období výborů bylo původně čtyřleté, ale aby se dosáhlo sjednocení časového souladu s konáním sjezdu Komunistické strany Československa, bylo v roce 1971 prodlouženo na pětileté. Rada národního výboru byla výkonným orgánem se všeobecnou působností. Jejím hlavním posláním bylo organizovat a sjednocovat činnost národního výboru ve všech úsecích. Usnesení se přijímala většinou hlasů. Náplní práce i samotným organizačním vyjádřením se národní výbory v závěrečné fázi svého vývoje stali administrativně centralistickým modelem řízení. Ale z důvodu prosazování tohoto systému Komunistickou stranou Československa nemohli plnit úkoly, s nimiž se začalo počítat v návaznosti na ekonomickou a politickou transformaci zahájenou po listopadu roku 1989. Bylo nutné přijmout nové zásady pro řízení obcí.³³

³² CHABURSKÝ M. *Veřejná správa, správa měst a obcí*. Pardubice, 2002. s 50-53.

³³ CHABURSKÝ M. *Veřejná správa, správa měst a obcí*. Pardubice, 2002. s 54-60.

4.1.5 Vývoj veřejné správy od roku 1990 po současnost

Společenské a politické změny po roce 1989 zásadně zasáhly oblast veřejné správy. Systém národních výborů (místní, okresní a krajské národní výbory) se jevil jako neudržitelný a proto na jaře roku 1990 převládli tendence směřující k tradičnímu správnímu systému, jaký byl známý na území ČR do konce první Československé republiky. Nový základ správního uspořádání vytvořil zákon č. 294/1990 Sb., kterým byla změněna část Ústavy z roku 1960 upravující organizaci místní správy. Základní samosprávní jednotkou se stala obec a v návaznosti na ústavu byly vydány příslušné prováděcí zákony (zákon o obcích, o volbách do zastupitelstev, o hlavním městě Praze, o okresních úřadech atd.) Území obce tvořilo jedno katastrální území, a pokud se obec členila na části tak více katastrálních území. Za město se považovala obec, ve které doposud působil městský národní výbor nebo na návrh vlády České republiky i jiné obce, které si o to zažádali.³⁴

Zánik České a Slovenské Federativní republiky dal možnost mít vlastní ústavu a zákony bez zbytečných rozepří se Slovenskou republikou a vznikla samostatná Česká republika. Stalo se tak 1. ledna 1993 a začala platit česká ústava (zákon č. 1/1993 Sb.). Ústředními orgány výkonné moci byli ministerstva a jiné ústřední správní úřady s konkrétně vymezenou působností, která byla nadřízená ostatním správním úřadům spadajícím do oboru jejich působnosti jako je tomu dnes. Vyšší územní samosprávní celky byly uzákoněny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Zákon nabyl účinnosti od 1. ledna 2000, kdy bylo vytvořeno 14 vyšších územních samosprávných celků, z toho 13 krajů a hlavní město Praha. Od té doby v návaznosti na tuto správní reformu došlo k vydání několika dalších právních předpisů nově upravujících celou správní soustavu a některé jejich novelizované podoby platí do dnes. Týká se to hlavně obcí, krajů, hejtmanů, zastupitelstev a starostů, viz kapitola Samospráva nebo Právní předpisy samosprávy. V návaznosti na krajskou územní samosprávu došlo k 31. prosinci 2002 ke zrušení okresních úřadů a od 1. ledna 2003 vznikla nová organizační podoba samosprávy, která je využívána v současnosti.³⁵

³⁴ SCHLELLE K. a kol. *Dějiny české veřejné správy*. Plzeň 2009. s 227-228.

³⁵ SCHLELLE K. a kol. *Dějiny české veřejné správy*. Plzeň 2009. s 228-238.

4.2 Zavádění eGovernmentu v České republice

Rok 1998 – 2000

Vládou České Republiky byla sestavena Rada pro státní informační politiku. Díky této instituci vznikl dokument s názvem Státní informační politika – cesta k informační společnosti. Jejím základním cílem bylo vybudovat a rozvíjet informační společnost, a tím vytvořit předpoklady pro zlepšení kvality života jednotlivých občanů, zefektivnění státní správy a samosprávy a zkvalitnění podpory rozvoje podnikání. Byl to první a základní krok k zavedení eGovernmentu v ČR.

Rok 2000 – 2003

Vznikl Úřad pro veřejný informační systém (ÚVIS) a nahradil tak Úřad pro státní informační systém. Jeho hlavní náplní bylo zefektivnění proudu informací ve veřejné správě. Téhož roku byl schválen zákon o elektronickém podpisu, který vymezuje, jak má být elektronický podpis využíván, zabezpečen a chráněn. Také říká, jaké povinnosti a práva mají subjekty pracující s elektronickým podpisem.

Rok 2003

Na začátku roku 2003, došlo k nahrazení Úřadu pro veřejný informační systém nově vzniklým Ministerstvem informatiky ČR. Tato nově vzniklá instituce převzala hlavní závazek v oblasti rozvoje eGovernmentu. Ministerstvo mělo spoustu kompetencí, z nichž jako nejdůležitější byla podpora rozvoje elektronického obchodu, podpora počítačové gramotnosti, koordinátor rozvoje eGovernmentu. Ministerstvo informatiky bylo zrušeno v roce 2007, po necelých 5 letech činnosti. Jeho úkoly poté převzalo Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Rok 2004

Byla puštěna první verze Portálu veřejné správy. Tento portál byl vytvořen jako jednotný přístupový bod k informacím veřejné správy ČR.

Rok 2005

V roce 2005 vznikla povinnost městským správám a samosprávám zřídit elektronické podatelny. Tato povinnost byla ukotvena v zákonu o elektronických podatelkách z roku 2001. Tyto podatelny sloužily jako pracoviště orgánů veřejné moci a byly určeny pro přijímání a odesílání datových zpráv. Došlo tedy k dalšímu usnadnění komunikace mezi občany a úřady.

Rok 2006

Elektronická faktura nebo e-Invoices. Faktury se posílají elektronickou cestou a musí být opatřeny elektronickým podpisem. Většinou jsou ve formátu PDF a jsou platným daňovým dokladem. Elektronické pasy jsou vybaveny čipy s citlivými údaji o majiteli pasu, osobní oskenováním obličeje a otisky prstů. Postavička eGON byla na konci roku představena jako symbol eGovernmentu.

Rok 2007

Zrušeno Ministerstvo Informatiky a místo něj jako poradní orgán vlády ustanovena Rada vlády pro informační společnost. Správa Portálu veřejné správy zánikem Ministerstva informací spadá pod MVČR.

Rok 2008

Na začátku roku byl zahájen provoz Czech POINTu, který vznikl v roce 2005. Je kontaktním místem veřejné správy a má za úkol přiblížit veřejnou správu blíže k občanům a usnadnit jim a urychlit přístup ke službám. Je to asi nejviditelnější projekt eGovernmentu pro obyčejného občana. V polovině roku byl schválen zákon o eGovernmentu, čili zákon o elektronických úkonech, osobních číslech a autorizované konverzi dokumentů. V říjnu téhož roku se zprovoznila aplikace e-Justice, kde najdeme podrobné informace z justičního prostředí.

Rok 2009

Dne 1. 11. 2009 byl spuštěn Informační systém datových schránek (ISDS) do provozu, a to na základě zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Zákon o základních registrech obsahoval čtyři základní registry a těmi byly registr územní identifikace (RUIAN), registr osob (ROS),

obyvatel (ROB) a registr práv a povinností (RPP). S tím souvisí i nové cestovní pasy s otisky prstů a jinými biometrickými údaji.

Rok 2010

Oznámena vládní strategie „Digitální Česká republika“, která by měla řešit problém digitální propasti a navrhnout postupy, jak propastem předcházet. Je to strategie na následujících 10 let.

Rok 2011

Vytvořen nový symbol KLAUDIE (na rozdíl od EGONa se stará pouze o zefektivnění a zlevnění všech projektů).

Rok 2012

Elektronické občanské průkazy. Nový typ občanských průkazů vydávaný od 2. ledna 2012. Elektronický občanský průkaz existuje ve dvou variantách, se strojově čitelnými údaji bez elektronického čipu a strojově čitelnými údaji s elektronickým čipem.³⁶

4.3 eGovernment

Přesné vymezení a chápání tohoto slova je různé. Definice Ministerstva vnitra České republiky říká, že „*eGovernment představuje transformaci vnitřních a vnějších vztahů veřejné správy pomocí informačních a komunikačních technologií s cílem optimalizovat interní procesy*“.³⁷

Podle Víta Lidinského a kolektivu pro potřeby jejich publikace eGovernment bezpečně je uvedena jejich vlastní definice: „*eGovernment je využívání informačních technologií veřejnými institucemi pro zajištění výměny informací s občany, soukromými organizacemi a jinými veřejnými institucemi za účelem zvyšování efektivity vnitřního fungování a poskytování rychlých, dostupných a kvalitních informačních služeb*“.³⁸

Pod tento pojem je také nutné zahrnout legislativní prostředí, které umožňuje samotnou výměnu informací mezi orgány veřejné správy, občany a komerčními

³⁶ MALAČKA J. prezentace *eGovernment*.

³⁷ LIDINSKÝ V., ŠVARCOVÁ I., BUDIŠ P. a kol. *eGovernment bezpečně*. Praha 2008. s. 7.

³⁸ LIDINSKÝ V., ŠVARCOVÁ I., BUDIŠ P. a kol. *eGovernment bezpečně*. Praha 2008. s. 7.

subjekty ve všech možných komunikačních směrech. EGovernment zahrnuje oblasti, které jsou v České republice jeho součástí, a to například informační systémy veřejné správy, open source, elektronická komunikace, ochrana osobních údajů, elektronický podpis, implementace biometrických údajů, registry veřejné správy, bezpečnost a ochrana utajovaných informací a mnoho dalších oblastí. Níže bude několik z nich blíže popsáno a vysvětleno.

Samotná elektronizace může šetřit čas občana tím, že může elektronické podání udělat z domova místo cesty na úřad a může si online rezervovat konkrétní čas pro návštěvu úřadu. Šetří peníze jak občana, tak úřadu, šetří životní prostředí, pracovní prostor a úřední proces je mnohem průhlednější. S tím souvisí i eliminace rizika uplácením úředníka, protože je omezen samotný kontakt s úředníkem.

Jen pro zajímavost, zprávy o rozvoji globálního eGovernmentu představují systémové posouzení toho, jak vlády jednotlivých zemí používají informační a komunikační technologie k přístupu do veřejných systémů správy pro občany v dané zemi.³⁹

Mezi role eGovernmentu ve veřejné správě v ČR můžeme vyjmenovat tyto:

- Transparentnost procesů umožňující veřejnou kontrolu (především ve vztahu k nakládání s veřejnými financemi),
- Zjednodušení a zrychlení úředních postupů,
- Distribuce informací k občanům, podnikatelům, dalším samosprávám,
- Zlepšení komunikačních kanálů mezi úřadem a občany,
- Zlepšení komunikačních kanálů a oběhu dokumentů uvnitř úřadu,

Protože eGovernment usiluje především o zlepšení komunikace mezi jednotlivými subjekty veřejné správy, lze ho podle toho rozdělit na tři základní typy:

- **Government to government (G2G) - veřejná správa veřejné správě**

Označuje komunikační vztahy mezi jednotlivými státními orgány a organizacemi. Lze ho aplikovat i na mezinárodní úroveň. Mezi typické projekty, které spadají pod kategorii G2G, řadíme například „Základní registry veřejné správy“.

³⁹ United Nations E-Government Development Database, Global E-Government Development Report 2012, dostupné z WWW: http://unpan3.un.org/egovkb/global_reports/index.htm

- **Government to business (G2B) - veřejná správa podnikatelům**

Zahrnuje komunikaci mezi veřejnou správou a obchodním sektorem. Jeden z mnoha projektů reprezentující tuto podmnožinu eGovernmentu je „Plná elektronizace rejstříku živnostenského podání“.

- **Government to citizen (G2C) - veřejná správa občanům**

Do této kategorie spadají veškeré služby poskytované občanům veřejnou správou. Zástupcem dlouhé řady projektů patřících pod G2C je například „Univerzální kontaktní místa“.⁴⁰

Nutno dodat, že některé programy lze zařadit do více než jedné kategorie. S eGovernmentem souvisejí i hlavní znaky, kterými se staly obrázky dvou postaviček, eGONa a Klaudie:⁴¹

EGON, je v přeneseném významu živý organismus, ve kterém vše souvisí se vším a fungování jednotlivých částí se navzájem podmiňuje. Jeho životní funkce zajišťují:

- **prsty** – Czech POINT – soustava snadno dostupných kontaktních míst,
- **oběhová soustava** – KIVS – komunikační infrastruktura veřejné správy, která zajišťuje bezpečný přenos dat,
- **srdce** - Zákon o eGovernmentu – zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů,
- **mozek** – Základní registry veřejné

správy- aktuální a bezpečná databáze dat o občanech, státních i nestátních subjektech.

⁴⁰ MALAČKA J., prezentace *eGovernment*.

⁴¹ EGON A KLAUDIE - SYMBOLY EGOVERNMENTU [online]. 2013, [cit. 2013-3-6]. Dostupné z www: < <http://www.mvcr.cz/clanek/egon-jako-symbol-egovernmentu-moderniho-pratelskeho-a-efektivniho-uradu-252052.aspx>>.

Klaudie je od dubna roku 2011 nový symbol eGovernmentu. Klaudie je

moderní partnerka eGONa, která do českého eGovernmentu přinesla fenomén zvaný cloud computing, což je sdílení hardwarových i softwarových prostředků pomocí sítě a zajišťuje, aby informační a komunikační technologické projekty byly více efektivní a levnější a aby umožňovaly přechod od současného stavu blížícího se správě majetku k modelu poskytování a odebírání služeb.

Zatímco eGON má na starosti pro transformaci veřejné správy a komfort občanů důležité projekty jako Czech POINT, datové schránky nebo základní registry, úkol Klaudie je

pouze jeden, nicméně zásadní. Klaudie má jako nová partnerka eGONa symbolizující prostředky cloud computingu zajistit, aby byly ICT projekty nejen efektivnější a levnější, ale aby také umožnily přechod od současného stavu blížícího se správě majetku k modelu poskytování a odebírání služeb.

„Realizace i následný provoz všech projektů musí být ekonomicky uskutečnitelné. Nemůžeme si dovolit drahé a zbytečné hračky. Proto musí být smyslem projektů účelnost a užitečnost,“ uvedl v souvislosti s novým přístupem rezortu k jednotlivým projektům bývalý ministr vnitra Radek John.⁴²

Postupem času dochází ke spojení dvou postavicek, tedy „svatbě eGONa a Klaudie. Stalo se to z důvodu růstu investic, nároků na provoz a požadavků na zabezpečení. Projekty eGovernmentu se dostali do fáze, kdy je u dokončených

a dokončovaných řešení zapotřebí zajistit udržitelnost pro nadcházející roky. Původní plány na realizaci projektů eGovernmentu, a zejména nároky na jejich provozování se střetly s realitou současných rozpočtů – a to nejen v resortu Ministerstva vnitra. Začalo docházet ke konfliktu růstu investic

⁴² EGON A KLAUDIE - SYMBOLY EGOVERNMENTU [online]. 2013, [cit. 2013-3-6]. Dostupné z [www: <http://www.mvcr.cz/clanek/klaudie-od-spravy-majetku-k-modelu-poskytovani-a-odebirani-sluzeb.aspx>](http://www.mvcr.cz/clanek/klaudie-od-spravy-majetku-k-modelu-poskytovani-a-odebirani-sluzeb.aspx).

se snižováním provozních rozpočtů. Rok od roku narůstá (a měl by narůstat i nadále) objem investovaných financí, počet nových systémů, které jsou komplikovanější, vzájemně provázanější, a tím i přinášející vyšší nároky na své provozování, které se pochopitelně promítají do nákladů. Přišla tedy situace, kdy bylo zapotřebí škrtnat v rozpočtech na provoz. I z toho důvodu tedy přišlo spojení těchto symbolů.⁴³

⁴³ EGON A KLAUDIE - SYMBOLY EGOVERNMENTU [online]. 2013, [cit. 2013-3-6]. Dostupné z [www: <http://www.mvcr.cz/clanek/klaudie-od-spravy-majetku-k-modelu-poskytovani-a-odebirani-sluzeb.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>](http://www.mvcr.cz/clanek/klaudie-od-spravy-majetku-k-modelu-poskytovani-a-odebirani-sluzeb.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d)

4.4 Informační systémy veřejné správy (ISVS)

Informační systémy veřejné správy jsou definovány zákonem č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon vymezuje informační systémy veřejné správy (dále ISVS) podle §3 odstavce 1 jako „soubor informačních systémů, které slouží pro výkon veřejné správy“.⁴⁴

Cílem zákona je stav, kdy bude informační systém opatřen patřičným návodem, budou se o něj starat odborníci a bude mít dostatečný servis. Za ISVS můžeme pokládat:

- informační systém, o kterém zákon stanoví, že se jedná o ISVS podle zákona č. 365/2000 Sb.
- informační systém, který je zákonem označen jako registr, rejstřík nebo evidence
- informační systém, u kterého je v zákoně uvedeno, že se jedná o ISVS, ale odkaz na zákon 365/2000 Sb. není uveden
- informační systém, který je zákonem stanoven bez označení, že se jedná o ISVS
- informační systémy, které nejsou upraveny zákonem, ale prostřednictvím nichž orgán veřejné správy vykonává svěřené činnosti

Informační systém veřejné správy je informační systém, který spravuje konkrétní orgán veřejné správy a je nutné popsat, jaké požadavky jsou na orgán veřejné správy a na informační systém kladeny.

Orgán veřejné správy musí uveřejňovat číselníky, pokud je jejich správcem. Číselník je seznam možných hodnot datového prvku ve formě dvojic a to kódu a hodnoty. Datovými prvky v registru obyvatel mohou být například „jméno“ a „příjmení“ nebo „telefonní číslo“. Standardizace těchto prvků, která je zákonem číslo 365/2000 Sb. prováděna, je nutná z několika důvodů. Hlavním důvodem je případná výměna dat s jednotlivými orgány nebo institucemi, protože při rozdílných datových definicích jednotlivých datových prvků mohou být vyměněná data nečitelná, nebo je nutné tyto data náročným způsobem převádět.

Orgán veřejné správy musí Ministerstvu vnitra ČR v elektronické podobě a bez zbytečného odkladu zpřístupňovat informace o jím provozovaných informačních systémech. Zpřístupnění informací probíhá do informačního systému (dále IS) o ISVS, kde jsou požadované informace volně přístupné a tento IS o ISVS vznikl s cílem pomoci informatikům při tvorbě a vytváření komunikujících informačních systémů.

⁴⁴ LIDINSKÝ V., ŠVARCOVÁ I., BUDIŠ P. a kol. *eGovernment bezpečně*. Praha 2008. s 12.

I když je nutností do IS o ISVS zadávat informace o všech ISVS provozovaných orgánem veřejné správy (dále VS), není tato agenda příliš rozsáhlá. Z více než 95 % totiž orgány VS provozují ISVS, které nekomunikují s jinými ISVS. Pokud nekomunikuje ISVS s jinými IS, jsou předávané informace omezeny (jménem ISVS, právním základem, cenou, správcem atd.). Formulář pro vyplnění obsahuje kolem dvaceti povinných položek.⁴⁵

Orgán VS musí zajistit, aby komunikace všech jeho ISVS probíhala přes referenční rozhraní a s využitím vyhlášených datových prvků. Tento požadavek je kladen pouze na komunikující ISVS a ostatních se netýká. „Referenční, bezpečné a sdílené rozhraní je souhrn právních, technických, organizačních a jiných opatření, vytvářejících jednotné integrační prostředí ISVS, které poskytuje kvalitní soustavu společných služeb.“⁴⁶ Při atestaci referenčního rozhraní je ověřován soulad s legislativou a následně prakticky vyzkoušena funkčnost a dostupnost komunikujícího ISVS s údaji uvedenými jeho správcem v IS o ISVS.

Další požadavky ISVS jsou jen vyjmenovány, protože jejich popis je velice obsáhlý. Další požadavky tedy jsou, že orgán VS musí ke všem svým ISVS vést provozní dokumentaci. Tato provozní dokumentace se skládá z bezpečnostní politiky ISVS, bezpečnostní směrnice pro činnost bezpečnostního správce, uživatelské příručky, systémové příručky a případně jiných důležitých provozních dokumentů podle povahy a rozsahu ISVS. Dalším požadavkem je technologická přístupnost webových stránek, využití možnosti open source produktů v ISVS ve státní správě a také využití možnosti zvané Czech POINT. Samotnému Czech POINTu se věnuje samostatná kapitola.⁴⁷

4.5 Ochrana osobních údajů a implementace biometrických údajů

Z historického hlediska se ochraně osobních údajů nevěnovala přílišná pozornost. Dříve byla osobní data uložena v kartotékách, a tudíž nevznikala velká šance k odcizení nebo zneužití těchto dat. Na řadu ale přišla elektronická data a elektronické databáze s nimi přišla potřeba zajištění bezpečnosti všech takových informací. Dnes již používáme velké a integrované databáze osobních údajů, které komunikují on-line s jinými systémy přes internet ale v tom i bohužel vězí vysoké riziko zneužití nebo ztráty dat.

⁴⁵ LIDINSKÝ V., ŠVARCOVÁ I., BUDIŠ P. a kol. *eGovernment bezpečně*. Praha 2008. s 12-26.

⁴⁶ LIDINSKÝ V., ŠVARCOVÁ I., BUDIŠ P. a kol. *eGovernment bezpečně*. Praha 2008. s 15.

⁴⁷ LIDINSKÝ V., ŠVARCOVÁ I., BUDIŠ P. a kol. *eGovernment bezpečně*. Praha 2008. s 13-30.

V databázích se uchovávají data, která se dají zařadit do několika kategorií:

- Anonymní údaje jsou takové, které nelze vztáhnout ke konkrétní fyzické osobě, například jen jméno a příjmení.
- Osobní údaje jsou takové, které umožňují jednoznačně identifikovat příslušnou fyzickou osobu, ke které se váže více prvků, jako jméno, rodné číslo a adresa.
- Citlivé údaje jsou takové osobní údaje, které už vypovídají o národnostním, rasovém nebo etnickém původu, politických postojích, náboženství, zdravotním stavu nebo o odsouzení za trestný čin a jiné. Dále to mohou být biometrické nebo genetické údaje (slina, moč, vlas, fotografie, DNA, hlas, otisk prstu apod.).

Pracovat s osobními údaji lze pouze v nezbytném rozsahu a poté, co byly získány v souladu se zákonem. Musí být pořízeny se souhlasem fyzické osoby, které se údaje týkají. Bez souhlasu lze s osobními údaji pracovat pouze tehdy, vyžaduje-li to povinnost stanovená zákonem, smlouvou, případně jedná-li se o zveřejněné údaje podle zvláštních právních předpisů jako třeba obchodní nebo živnostenský rejstřík. Citlivé údaje lze zpracovávat pouze, pokud fyzická osoba, k níž jsou citlivé údaje vázány, dá výslovný souhlas ke zpracování nebo jde o zachování a ochranu života nebo zdravotní péče, dále pokud je zpracování prováděno v rámci pracovního práva a zaměstnanosti nebo pokud fyzická osoba údaje sama zveřejnila. Podrobnější informace obsahuje zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.⁴⁸

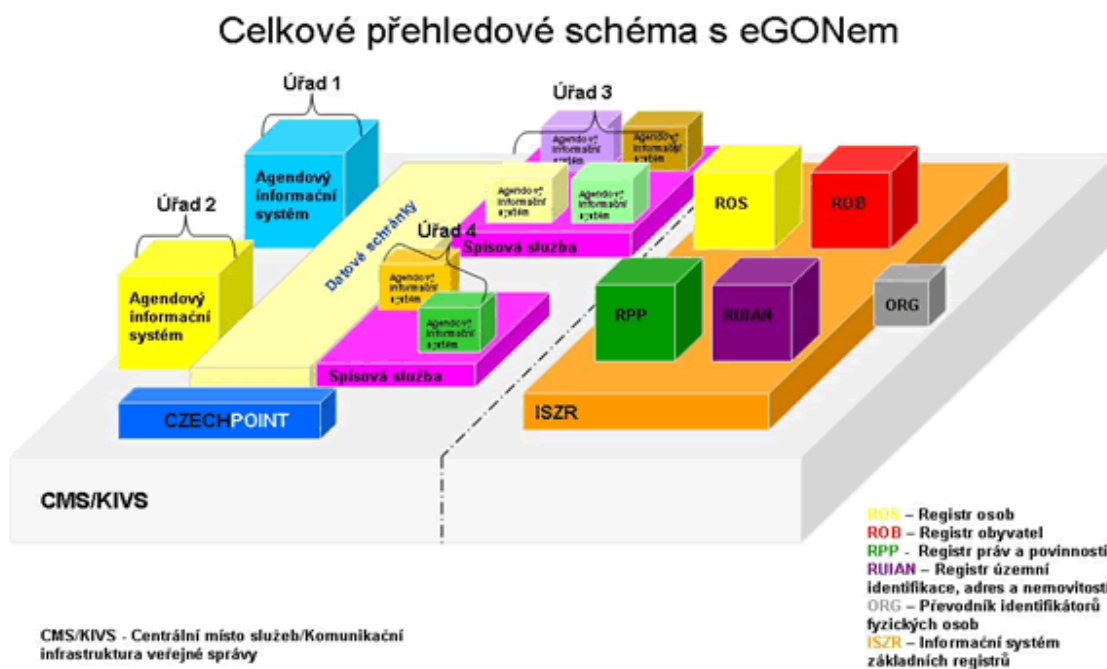
4.6 Registry veřejné správy

Základní registry jsou jedním ze základních pilířů eGovernmentu. Většina ISVS vedou údaje, jako jsou jméno, adresa, rodné číslo nebo jiné kontaktní údaje, které jsou standardně aktuální pouze jednou v okamžiku svého založení. Občan při kontaktu se státní správou předává aktuální údaje, ty však postupem času zastarávají. Měli bychom sami nové, aktuální údaje poskytovat orgánům VS, ale to se příliš často nestává a vzniká problém mezi jednotlivými registry. Například údaje o trvalém bydlišti shromažďují matriky jednotlivých obcí a na centrální úrovni Ministerstvo vnitra, shodný údaj je zadáván také při žádostech o sociální dávky. Tím vzniká druhý ISVS plný mnohdy rozdílných údajů nejen o trvalém bydlišti téhož občana. Proto byl připraven základní registr, kam by všechny zmíněné orgány VS mohly přistupovat

⁴⁸ LIDINSKÝ V., ŠVARCOVÁ I., BUDIŠ P. a kol. *eGovernment bezpečně*. Praha 2008. s 32-35.

a zjišťovat nebo měnit dané údaje. Ministerstvo vnitra vytvořilo registr územní identifikace, adres a nemovitostí, registr obyvatel, registr osob a registr práv a povinností.⁴⁹

„Obr. č. 1: Schéma fungování základních registrů v rámci koncepce elektronizace veřejné správy“⁵⁰

Od 1. července 2012 jsou tedy spuštěny základní registry na základě zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech v pozdějším znění. Základní registry jsou, jak je uvedeno výše, registr obyvatel (ROB), osob (ROS), práv a povinností (RPP) a registr územní identifikace adres a nemovitostí (RUIAN).

4.6.1 Registr územní identifikace, adres a nemovitostí

Registr územní identifikace, adres a nemovitostí (dále RÚIAN) je veřejný seznam, který neobsahuje žádné osobní údaje a je jedinečným zdrojem adres pro ostatní základní registry, ve kterých se povedou odkazy na adresní místa v RÚIAN. Data lze

⁴⁹ LIDINSKÝ V., ŠVARCOVÁ I., BUDIŠ P. a kol. *eGovernment bezpečně*. Praha 2008. s 76-78.

⁵⁰ Ministerstvo vnitra České republiky, online [cit. 2013-03-19]. Systém základních registrů, dostupné z [www: <http://www.mvcr.cz/clanek/egon-symbol-egovernmentu-dokumenty-seznam-zakladnich-registru.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>](http://www.mvcr.cz/clanek/egon-symbol-egovernmentu-dokumenty-seznam-zakladnich-registru.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D)

z RÚIAN získat prostřednictvím veřejného dálkového přístupu (dále VDP) bezúplatně. Správcem registru je Český úřad zeměměřický a katastrální. RÚIAN obsahuje:

- údaje o územních prvcích,
- údaje o územně evidenčních jednotkách,
- adresy (údaje pro doručování prostřednictvím poštovních služeb).⁵¹

4.6.2 Registr obyvatel

V Registru obyvatel jsou vedeny referenční údaje o fyzických osobách. Jedná se o občany ČR a EU, cizince s povolením pobytu v ČR a cizince, kterým byla na území České republiky udělena mezinárodní ochrana formou azylu nebo doplňkové ochrany. Zdrojem dat jsou současné relevantní evidence. Registr sdílí potřebná data s ostatními základními registry. Základní registr obyvatel, jehož správcem je Ministerstvo vnitra, je od 1. července 2012 hlavním zdrojem údajů o fyzických osobách, konkrétně:

- o všech občanech ČR,
- o cizincích s povolením k pobytu v ČR,
- o cizincích, kterým byl na území ČR udělen azyl nebo doplňková ochrana,
- o jiných fyzických osobách, o nichž jiný právní předpis stanoví, že budou vedeny v Registru obyvatel.

O všech těchto osobách se v Registru obyvatel vedou následující referenční údaje:

- příjmení, jméno
- odkaz do registru územní identifikace na adresu místa pobytu, případně na adresu pro doručování
- datum narození a úmrtí,
- datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého a den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti,
- odkaz do registru územní identifikace na místo a okres narození a úmrtí; popřípadě stát narození a úmrtí,
- státní občanství,
- čísla elektronicky čitelných identifikačních dokladů,

⁵¹ Institut pro veřejnou správu, Registr územní identifikace, adres a nemovitostí, reg. č. CZ.1.04/4.1.00/38.00001, Praha, dostupné z [www: http://www.blovicemesto.cz/e_download.php?file=data/editor/220cs_23.pdf&original=ruian.pdf](http://www.blovicemesto.cz/e_download.php?file=data/editor/220cs_23.pdf&original=ruian.pdf)

- údaj o tom, zda má osoba zpřístupněnu datovou schránku.

Referenční údaj je údaj vedený v základních registrech, který je státem garantován jako aktuální a správný. Každá změna referenčního údaje se promítne ve všech ostatních agendách veřejné správy, občan tak již nebude muset obíhat řadu úřadů, aby zde tuto změnu doložil. Například při změně jména nebo adresy místa trvalého pobytu občan pouze navštíví nejbližší úřad v místě bydliště, kde tuto změnu ohlásí a ostatní úřady si prostřednictvím systému základních registrů tuto informaci již předají mezi sebou.⁵²

4.6.3 Registr osob

Registr osob (dále ROS) slouží k evidenci Právnických osob a jejich organizačních složek, podnikajících Fyzických osob, zahraničních osob a jejich organizačních složek, organizací s mezinárodním prvkem a organizačních složek státu. Obsahuje základní identifikační údaje o osobách, jejich provozovnách a statutárních zástupcích. Seznam referenčních údajů naleznete v § 26 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech. Všechny osoby zapsané do ROS jsou identifikovány jednoznačným identifikátorem (IČO), které na žádost editorů přidělí přímo ROS. Registr osob využívají všechny orgány veřejné správy, které mají oprávnění z Registru práv a povinností. Editoři provádí veškeré záznamy do ROS a v rámci jejich role přidělují osobám IČO a zapisují a aktualizují příslušné referenční údaje. Hlavní zdroje dat jsou obchodní rejstřík, rejstřík živnostenského podnikání a dále informační systémy nebo evidence vybraných ministerstev a ústředních orgány státní správy, profesní komory, obce, kraje nebo veterinární správa.⁵³

4.6.4 Registr práv a povinností

Registr práv a povinností (dále RPP) slouží jako zdroj údajů pro informační systémy základních registrů při řízení přístupu uživatelů k údajům v jednotlivých registrech a agendových informačních systémech. To znamená, že kdykoliv se někdo pokusí získat z registrů nějaký údaj, nebo ho dokonce změnit, bude systém posuzovat, zda to bude dovolené a jestli má na to právo ze zákona. V RPP budou uchovávány záznamy, „digitální stopy“, tj. referenční údaje o právech a povinnostech vedených jako

⁵² Správa základních registrů [ONLINE], dostupné z [www: http://www.szrcr.cz/registr-obyvatel](http://www.szrcr.cz/registr-obyvatel)

⁵³ Správa základních registrů [ONLINE], dostupné z [www: http://www.szrcr.cz/registr-osob](http://www.szrcr.cz/registr-osob)

referenční v ostatních základních registrech. Díky tomu bude mít každý občan možnost se dozvědět, kdo, kdy a za jakým účelem data o něm vedená v ZR měnil nebo upravoval. Všichni, kteří mají zřízenou datovou schránku, dostanou automaticky jednou ročně výpis a ostatní jej obdrží na vyžádání za Czech POINTu. Obsahem RPP jsou referenční údaje o působnosti orgánů veřejné moci a to o agendách, o orgánech veřejné moci, které je vykonávají, o informačních systémech, které pro výkon agend používají a o rozsahu oprávnění přístupu k referenčním údajům a návaznost na eSbírku. Referenční údaje o právech a povinnostech osob a to o údajích o rozhodnutích, na jejichž základě dochází ke změně referenčních údajů v ZR, o údajích o dalších právech a povinnostech osob, pokud tak stanoví jiný právní předpis.⁵⁴

⁵⁴ Správa základních registrů [ONLINE], dostupné z [www: http://www.szrcr.cz/registr-prav-a-povinnosti](http://www.szrcr.cz/registr-prav-a-povinnosti)

4.7 Czech POINT

Český podací ověřovací informační národní terminál, tedy Czech POINT, je projektem, který by měl zredukovat přílišnou byrokracii ve vztahu občan - veřejná správa. Dříve musel občan navštívit několik úřadů k vyřízení jednoho problému. Czech POINT slouží jako asistované místo výkonu veřejné správy, umožňující komunikaci se státem prostřednictvím jednoho místa tak, aby "obíhala data a ne občan".

Cílem projektu Czech POINT je vytvořit garantovanou službu pro komunikaci se státem prostřednictvím jednoho universálního místa, kde bude možné získat a ověřit data z veřejných i neveřejných informačních systémů, úředně ověřit dokumenty a listiny, převést písemné dokumenty do elektronické podoby a naopak, získat informace o průběhu správních řízení ve vztahu k občanovi a podat podání pro zahájení řízení správních orgánů. Jde tedy o maximální využití údajů ve vlastnictví státu tak, aby byly minimalizovány požadavky na občany. Projekt Czech POINT přináší značné ulehčení komunikace se státem. V některých situacích stačí dojít pouze na jeden úřad. V konečné fázi projektu může občan své záležitosti vyřizovat i z domova prostřednictvím internetu. Czech POINT poskytuje různé druhy ověřených výpisů. To znamená, že každý, kdo zaplatí příslušný poplatek na místě Czech POINT, může požádat o následující ověřený výpis.⁵⁵ K dispozici jsou následující výpisy.

4.7.1 Výpisy z Katastru nemovitostí

Pokud žadatel žádá výpis podle listu vlastnictví, musí znát katastrální území a číslo listu vlastnictví. Vydání první strany výpisu je zpoplatněno částkou, jejíž maximální výše je zákonem omezena na 100,- Kč; každá další strana výpisu je zpoplatněna částkou, jejíž maximální výše je zákonem omezena na 50,- Kč. Pokud žadatel žádá o výpis podle seznamu nemovitostí, měl by znát katastrální území a dále buď parcelní číslo požadované nemovitosti, jedná-li se o pozemek, nebo stavební parcelu případně číslo popisné, jedná-li se o stavbu. I v tomto případě je poplatek za ověřený výstup stejný jako v předchozím případě.⁵⁶

⁵⁵ Ministerstvo vnitra ČR, Czech POINT [ONLINE], dostupné z [www: http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/22](http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/22)

⁵⁶ Ministerstvo vnitra ČR, Czech POINT [ONLINE], dostupné z [www: http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/248](http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/248)

4.7.2 Výpisy z Obchodního rejstříku

O výpis z Obchodního rejstříku České republiky může požádat anonymní žadatel. Výpis lze požadovat na základě znalosti IČ obchodní organizace. Pracovník kontaktního místa Czech POINT může vydat buď úplný výpis - jsou v něm obsaženy všechny informace, které byly zapsány v obchodním rejstříku po dobu existence firmy nebo výpis platných - obsahuje souhrn informací o firmě k aktuálnímu datu. I zde je vydání první strany výpisu zpoplatněno částkou, jejíž maximální výše je zákonem omezena na 100,- Kč; každá další strana výpisu je zpoplatněna částkou, jejíž maximální výše je zákonem omezena na 50,- Kč.⁵⁷

4.7.3 Výpis z Živnostenského rejstříku

O výpis z Živnostenského rejstříku České republiky může požádat anonymní žadatel. Výpis lze požadovat na základě znalosti IČ obchodní organizace. Vydání první strany výpisu je opět zpoplatněno částkou, jejíž maximální výše je zákonem omezena na 100,- Kč; každá další strana výpisu je zpoplatněna částkou, jejíž maximální výše je zákonem omezena na 50,- Kč.⁵⁸

4.7.4 Výpis z Rejstříku trestů

Podle §11a odst. 1 zákona č. 269/1994 Sb. o Rejstříku trestů v platném znění, lze vydat výpis z evidence Rejstříku trestů osobě, které se výpis týká, pouze na základě písemné žádosti. Tuto žádost není třeba ručně vyplňovat, klient ji obdrží vyplněnou k podpisu předtím, než mu je výpis z Rejstříku trestů vydán. Tato žádost se archivuje dle zákona. Osoba, která na pracovišti Czech POINT o výpis žádá, musí mít platný doklad totožnosti a musí mít přiděleno rodné číslo. To znamená, že výpis lze vydat i cizincům, kteří mají například trvalé bydliště v České republice. Na pracovištích Czech POINT lze vydávat výpisy i zplnomocněncům, kteří žádají o výpis z Rejstříku trestů na základě úředně ověřené plné moci. Totožnost žádající osoby se ověřuje na základě předloženého dokladu totožnosti (občanský průkaz nebo cestovní doklad). Předložený doklad se nejprve kontroluje v databázi neplatných dokladů. Pokud je předložený doklad platný, vyplní se formulář žádosti o výpis a vytiskne se žádost

⁵⁷ Ministerstvo vnitra ČR, Czech POINT [ONLINE], dostupné z [www: http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/249](http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/249)

⁵⁸ Ministerstvo vnitra ČR, Czech POINT [ONLINE], dostupné z [www: http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/250](http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/250)

o vydání výpisu. Žadatel tuto písemnou žádost podepíše. Každou žádost o výpis z evidence Rejstříku trestů ověřující úřad uchovává po dobu šesti let ode dne podání žádosti podle zákona o Rejstříku trestů. Ale od 1. ledna 2012 se vydávají nové občanské průkazy a nové občanské průkazy neobsahují údaj o rodném příjmení. Rodné příjmení však požaduje Informační systém Rejstříku trestů pro samotné vydání výpisu z Rejstříku trestů. Doporučuje se tedy žadatelům s novým občanským průkazem, aby si pro získání výpisu z Rejstříku trestů navíc přinesli i doklad, který obsahuje rodné příjmení (např. rodný list). Na základě podepsané písemné žádosti, odešle pracovník Czech POINT elektronickou žádost na Rejstřík trestů, který odpoví buď:

1. Předáním výpisu (podobně jako u stávajících agend).
2. Informací, že Žádost nemohla být vyřízena elektronicky.⁵⁹

V případě, že Rejstřík trestů odpoví předáním elektronického výpisu, se tento výpis vytiskne, doplní ověřovací doložkou a zkompletuje podobně jako u stávajících výpisů. Žadatel na výpisu svým podpisem potvrdí převzetí a zaplatí správní poplatek ve výši 100 Kč. Správní poplatek je příjmem ověřující obce. Na poskytnutý výpis se nevylepjuje žádný kolek. Možnost vystavit výpisy z Rejstříku trestů, které spadají do manuálního zpracování, slouží pro uspokojení žadatelů, kterým doposud nebylo možné vystavit výpis z Rejstříků trestů elektronicky, hned na počkání. Manuální zpracování probíhá tak, že je žádost odeslána pracovníkem kontaktního místa na Rejstřík trestů, kde se asi do 30 minut manuálně zpracuje a následně je již vyřízená žádost připravena k elektronickému odeslání zpět na kontaktní místo. Občan si může výpis vyzvednout na kterémkoliv kontaktním místě, kde mu na základě čísla podání žádosti a průkazu totožnosti výpis vydají a kde také zaplatí správní poplatek (100,- Kč). Není ani nutné, aby si žadatel výpis vyzvednul ve stejný den, jako podal žádost. Pokud ale nemá žadatel zájem k vyzvednutí výpisu na kontaktním místě, je možné také požádat o zaslání výpisu v listinné formě přímo na adresu žadatele. V případě, že žádost nemohla být vyřízena elektronicky a musí být zpracována manuálně na pracovišti Rejstříku trestů, musí žadatel o výpis požádat způsobem podle §11 odst. 1 zákona č. 269/1994 Sb. o Rejstříku trestů v platném znění - tedy formou papírové žádosti. Žadatelé lze z formuláře Czech POINT tuto papírovou žádost vytisknout. Ověřující úřad dále ověří totožnost žadatele

⁵⁹ Ministerstvo vnitra ČR, Czech POINT [ONLINE], dostupné z [www: http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/251](http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/251)

a správnost údajů v žádosti, vylepí kolek v hodnotě 100 Kč a pošle žádost k vyřízení na Rejstřík trestů.⁶⁰

Dále je možné na pracovišti služby Czech POINT požádat o výpis z Rejstříku trestů právnické osoby, o podání žádosti na živnost nebo změnu údajů o živnosti podle živnostenského zákona (§ 72), žádost o výpis nebo opis z Rejstříku trestů podle zákona č. 124/2008 Sb., výpis z bodového hodnocení řidiče, vydání ověřeného výstupu dodavatele ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů, přidání provozovatele do registru účastníků provozu modulu autovraků ISOH, výpis z insolvenčního rejstříku, o zřízení datové schránky, autorizovanou konverzi dokumentů, výpisu z centrálního úložiště ověřovacích doložek, žádost o dočasné uložení dokumentů do úschovny systému Czech POINT nebo zažádat o výpis z údajů základních registrů.

⁶⁰ Ministerstvo vnitra ČR, Czech POINT [ONLINE], dostupné z [www: http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/251](http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/251)

4.8 Datové schránky

Podle zákona č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, je datová schránka elektronické úložiště, které je určeno k doručování orgány veřejné moci, k provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci a dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob. To znamená, že institut datové schránky je nástroj pro komunikaci elektronickými prostředky mezi orgány veřejné moci navzájem, či mezi orgány veřejné moci a fyzickými nebo právnickými osobami tak, že datová schránka slouží k příjmu dokumentů orgánů veřejné moci a podání fyzických nebo právnických osob i k jejich odesílání. Dokumenty i jejich podání mají formu datové zprávy a zůstávají v datové schránce uloženy, dokud je majitel dané schránky neodstraní.⁶¹

Označení datová schránka může vyvolávat představu, že se jedná o elektronické doručování ve smyslu zprávy e - mailu, který většina z nás zná. Ale tak to není. Datová schránka je datové úložiště. A protože všechny datové schránky jsou umístěny v rámci jednoho informačního systému, nejedná se o zasílání, ale spíše o vkládání zpráv - dokumentů do konkrétní datové schránky. I díky tomu, že tato datová zpráva neopustí zmiňovaný informační systém, nikde necestuje jako běžný e - mail, je možná garance doručení zprávy. Proto zákon počítá se zaručeným doručením a zavádí institut vyzvednuté zásilky, který říká, že každá zásilka do datových schránek je považována za vyzvednutou po 10 dnech od jejího doručení, a to i v případě, že není adresátem vyzvednuta. To je zásadní moment, který výrazně zrychluje řadu řízení, neboť doposud se čekalo, zda si adresát zásilku na poště vyzvedl, nebo ne a zda se vůbec nachází na konkrétní adrese. Z toho důvodu má každý uživatel zřízenou svou vlastní datovou schránku. Systém, který úkony spojené s datovými schránkami spravuje, je Informační systém datových schránek (ISDS), jež má za úkol dohlížet nad správným chodem přenosu zpráv a kontroluje každou zprávu, zdali má všechny nezbytné náležitosti. Zároveň v případě potřeby systém spolupracuje s agendovými informačními systémy a informačním systémem základních registrů.⁶²

Správcem informačního systému datových schránek je Ministerstvo vnitra. Provozovatelem ISDS, tedy subjektem, který provádí alespoň některé informační činnosti je stanovena Česká pošta, s.p. Ministerstvo vnitra zajišťuje průkaznost

⁶¹ MACKOVÁ, A.; ŠTĚDRŮŇ, B. *Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentářem, včetně souvisejících zákonů a prováděcích předpisů*. Praha, 2009. s 16-17.

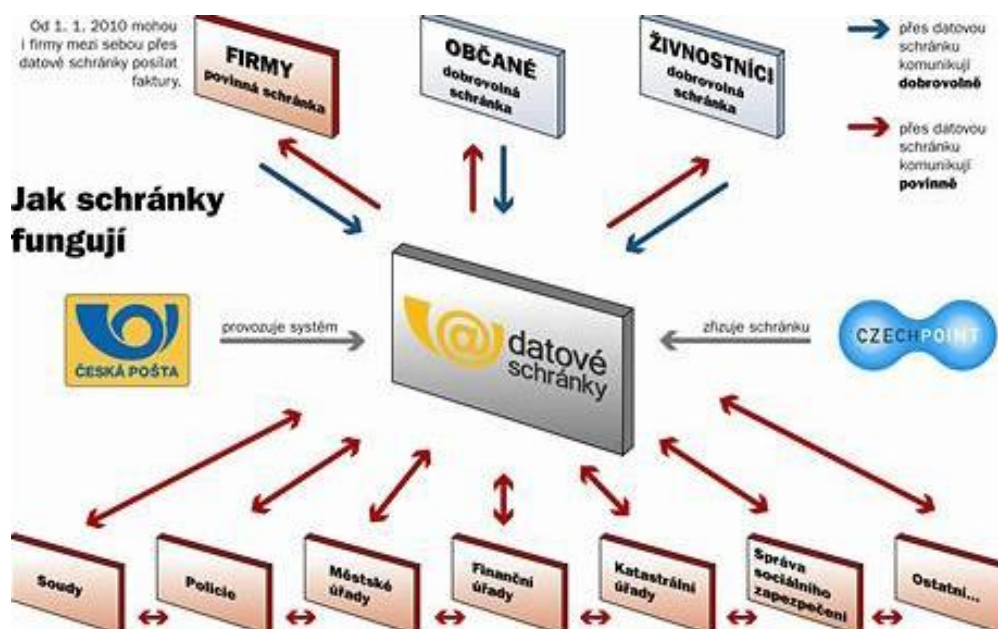
⁶² JIRKOVSKÝ, M. Datové schránky. *eGovernment* [online]. 2008, č. 4 [cit. 2012-04-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.egovernment.cz/archiv/PDF%204-08/1.pdf>>. ISSN 1801- 9420.

doručování datových zpráv a kontroluje případné napadení systému datových schránek, jejichž datová přístupnost je nepřetržitá po celý týden. Výjimku tvoří plánovaná odstávka, která může být maximálně 96 hodin za rok.⁶³

4.8.1 Použití datových schránek

Vzhledem k tomu, že většina budoucích uživatelů, především soukromých osob, nástup datových schránek nijak moc neregistrovala a vzrůstaly obavy z toho, jak zvládnou veškeré subjekty přípravu na implementaci datových schránek ve své organizaci, došlo k oddálení spuštění ostrého provozu projektu na 1. listopad 2009.

„Obr. 2: Proces datových schránek“⁶⁴

⁶³ BUDIŠ, P., HŘEBÍKOVÁ, I. *Datové schránky, fungování, doručování, bezpečnost, návody*. Olomouc 2010. s 38.

⁶⁴ PROCHÁZKOVÁ, M. Datové schránky soukromí neochrání. Policie poslala citlivé údaje jinam. *iDNES* [online zpravodaj]. 22. 1. 2010 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/datove-schranky-soukromi-neochrani-policie-poslala-citlive-udaje-jinam-1nu-domaci.aspx?c=A100122_101746_domaci_taj>.

Původně byla datová schránka plánována ke komunikaci orgánů veřejné moci mezi sebou a se soukromými subjekty. Později byla umožněna i mezi dvěma soukromými subjekty navzájem a to způsobem, že od 1. ledna 2010 mohou být do datové schránky doručovány faktury a obdobné výzvy k zaplacení a od 1. července 2010 jakékoliv dokumenty. Tím se rozšířila možnost komunikace nejen s orgány veřejné správy (soudy, policie, úřady apod.), ale také mezi soukromými uživateli datových schránek. Provozovatel datových schránek, konkrétně Česká pošta s. p. má ze zákona nárok na odměnu za provozování Informačního systému datových schránek a na základě smlouvy podepsané s Ministerstvem vnitra jsou stanoveny poplatky za zprostředkování odesílání zpráv prostřednictvím datové schránky, které jsou hrazeny z prostředků státního rozpočtu, vyčleněných na poskytování této služby. Zpoplatněny jsou vždy odesílané zprávy orgánů veřejné moci a u soukromých subjektů, jedná-li se o vzájemně odesílanou korespondenci soukromého charakteru. Výše částky za odeslanou datovou zprávu se odvíjí od počtu odeslaných zásilek.⁶⁵

Vlastní obsah dokumentu není nikým kontrolovaný a nikdo ho nevidí. Pro lepší představu se jedná o jakousi neprůhlednou obálku a na obálce je vidět pouze to, co vidíme na dopise, tedy odesílatele a příjemce, seznam vložených dokumentů a jejich obálky, nikoliv vlastní obsah.

Zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi říká, že použití je dvojí, povinné a nepovinné. Povinné je u obousměrné komunikace orgánů veřejné moci mezi sebou, nebo vůči některým právnickým osobám, které mají datovou schránku zřízenou ze zákona. Dále u právnických a fyzických osob, které si zřídily datovou schránku na vlastní žádost a to:

- Právnické osoby zřízené zákonem,
- Právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku,
- Advokáti, daňoví poradci,
- Insolvenční správci,
- Orgány veřejné moci.

Nepovinné požívání datové schránky je u komunikace fyzických a právnických osob vůči orgánům veřejné moci u:

- Právnických osob nezapsaných v obchodním rejstříku,
- Podnikajících fyzických osob a fyzických osob.⁶⁶

⁶⁵ DRAGOUNOVÁ V. *Elektronická komunikace občana s institucemi veřejné správy*. Příbram, 2012. s. 36-38.

⁶⁶ ŠTĚDRŇ, B. a kolektiv. *Právní aspekty e-governmentu v České republice*. Praha, 2011. s. 115-117.

4.8.2 Typy datových schránek

Typy se rozlišují podle subjektů, jimž jsou datové schránky zřizovány. To jsou čtyři typy:

- Fyzické osoby,
- Podnikající fyzické osoby,
- Právnícké osoby,
- Orgány veřejné moci.

Rozdíly jednotlivých typů datových schránek se promítají zejména do způsobu zřízení datové schránky, náležitostí případných žádostí týkajících se datové schránky, důvodů znepřístupnění a zrušení datové schránky. Existence více typů datových schránek, které mohou být zřízeny téže osobě, může způsobovat problémy při doručování dokumentů držiteli datové schránky. Proto se právními účinky doručení v případě dodání datové zprávy do jiného typu datové schránky téhož držitele datové schránky zabývá závěr č. 86 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 14. prosince 2009. Pro tyto případy dospěl poradní sbor názoru, že se písemnost považuje za doručenu, pokud se s ní po přihlášení do datové schránky prokazatelně seznámila fyzická osoba, respektive podnikající fyzická osoba, pro niž byla datová schránka zřízena.⁶⁷

4.8.3 Přístupové údaje

Osoba, která je oprávněná k přístupu do datové schránky, se do ní přihlašuje pomocí přístupových údajů. Náležitosti přístupových údajů pro přihlašování do datové schránky, elektronické prostředky pro přihlášení do datové schránky, technologické podmínky a bezpečnostní zásady pro přístup do datové schránky jsou uvedeny ve vyhlášce č. 194/2009 Sb., o stanovení podrobností užívání a provozování informačního systému datových schránek.

Přístupovými údaji jsou uživatelské jméno a bezpečnostní heslo. Tyto údaje obdrží osoba oprávněná k přístupu do datové schránky od Ministerstva vnitra. Bezpečnostní heslo nesmí být stejné jako uživatelské jméno, musí obsahovat požadovanou délku znaků a znaky mohou být jen ty, které jsou určeny ve vyhlášce. Pokud by došlo ke zneplatnění přístupových údajů jediné osoby oprávněné k přístupu do datové schránky, neznamená to, že je datová schránka znepřístupněna. Naopak by se

⁶⁷ BUDIŠ, P., HŘEBÍKOVÁ, I. *Datové schránky*. Olomouc 2010. s. 116-120.

mohla stát situace, že do datové schránky jsou doručovány dokumenty, aniž by její majitel měl možnost přihlášení se do datové schránky a tím by se tedy nemohl s těmito dokumenty seznámit. V takovém případě je možné využít institutu určení neúčinnosti doručení (viz § 17 odst. 5 zákona č. 300/2008 Sb.).⁶⁸

4.8.4 Požadavky na bezpečnost ISDS

Informační systém datových schránek je informačním systémem veřejné správy, pro jehož správu zákon č. 365/2000 Sb. ukládá povinnosti v ohledu bezpečnosti datových schránek na zajištění důvěrnosti, integrity a dostupnosti informací. Kromě nich je důležitá i autentizace a autorizace, možnost neodmítnutí odpovědnosti a přesný čas.⁶⁹

- Dostupnost je klíčovou vlastností, kterou uživatelé od informačního systému oprávněně očekávají. Sice v současné době neexistuje obecně závazná specifikace zaručující požadavek dostupnosti, ale provozovatel informačního systému datových schránek prohlašuje, že jsou všechny prvky síťové komunikace schopny se vzájemně zastupovat. Jediná výjimka je plánované odstavení služby, která je v souladu s Provozním řádem datových schránek.
- Důvěrnost musí odpovídat ústavním principům neporušitelnosti listovního tajemství, které se na datové zprávy vztahuje. Komunikace uživatelů datových schránek je šifrovaná pomocí aktuálních technologií a je bezpečná. Díky tomu můžeme říci, že je zajištěna standartní míra důvěrnosti před potenciálním útokem zvenčí. V některých případech zvláštní zákony s přihlédnutím k povaze dokumentů stanoví zvláštní ochranu zpracování těchto dokumentů.
- Integrita dokumentu znamená zajištění neměnnosti v průběhu zpracování a přenosu. ISDS užívá pro zajištění integrity kombinaci kryptografických mechanismů. Ty sice nezajišťují neporušitelnost integrity dodávané datové zprávy, ale zajišťují a umožňují následnou detekci případné změny datového obsahu. Pokud je změna datového obsahu detekována, doručený dokument je nutné považovat za nedůvěryhodný a podle toho s ním dále nakládat.
- Autentizace znamená ověření deklarované identity osoby přistupující do informačního systému, v tomto případě do ISDS.

⁶⁸ BUDIŠ, P., HŘEBÍKOVÁ, I. *Datové schránky*. Olomouc 2010. s. 133-135.

⁶⁹ BUDIŠ, P., HŘEBÍKOVÁ, I. *Datové schránky*. Olomouc 2010. s. 152-158.

- Autorizace je proces, který umožňuje zjistit, jestli je osoba přistupující do informačního systému oprávněna provádět požadovaný úkon. V souvislosti s datovými schránkami je to vlastně jenom proces přihlášení se do své schránky.

4.9 Autorizovaná konverze dokumentů

Autorizovaná konverze dokumentů je jedinečným institutem eGovernmentu, který umožňuje zpracovávání dokumentů z listinné formy do elektronické a naopak. Tím autorizovaná konverze dokumentů nezpochybnitelně staví dokumenty v digitální i analogové podobě na stejnou úroveň.

Povaha systému doručování prostřednictvím datových schránek obsahuje formu dokumentů, které musejí mít povahu datové zprávy. Vzhledem k tomu, že primární zpracování daného dokumentu může mít povahu listinnou, musí být zajištěna autentičnost a integrita vazby mezi převáděnými a převedenými dokumenty. To zajišťuje zákon č. 300/2008 Sb. institut autorizované konverze dokumentů. Autorizovaná konverze dokumentů je úplný převod dokumentu z digitální do listinné podoby nebo naopak, zároveň ověření shody obsahu těchto dokumentů a připojení ověřovací doložky. Tuto autorizovanou konverzi dokumentů provádějí na žádost kontaktní místa veřejné správy, jako notáři, krajské úřady, obecní úřady, Česká pošta, s.p., Hospodářská komora České republiky, nebo advokáti za podmínek stanovených jiným právním předpisem (zákonem č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů).⁷⁰

⁷⁰ BUDIŠ, P., HŘEBÍKOVÁ, I. *Datové schránky*. Olomouc 2010. s. 40-41.

5 Řízené rozhovory

5.1 Rozhovory

Jedním z cílů práce je zhodnocení modernizace systémů veřejné správy pomocí informačních technologií. K tomu jsem využil rozhovory s pracovníky Městského úřadu v Nové Bystřici a články od starostů měst Chlumecko a Votice.

Cílem rozhovorů v Nové Bystřici bylo zjištění, v jaké míře se využívají služby Czech POINTU, datových schránek a jestli jsou využívány elektronické formuláře, které jsou k dispozici na internetových stránkách města.

První rozhovor byl uskutečněn s paní Růžičkovou, která do roku 2009 vykonávala služby Czech POINTU v oblasti výpisů z veřejných evidencí. V roce 2010 se přesunula na sekretariát starosty města. Další rozhovory byly s paní Fialovou, Oktábcovou a paní Brusovou, které také poskytují služby Czech POINTU. Jelikož všechny pracují na stejném odboru, i jejich odpovědi byly skoro totožné a proto je uvedu najednou.

Otázka číslo 1:

Jsou lidé dostatečně informováni o modernizaci veřejné správy? Využívají možnost vyřizovat své záležitosti pomocí internetových stránek města, například pomocí elektronické podatelny, elektronických formulářů nebo možnost zjistit informace bezplatným objednávkou novin, které budou zasílány na občanův email?

Odpověď: pí. Růžičková

Záleží věkové kategorii obyvatel a především na technické vyspělosti a zájmu o pokrokovější způsoby. Mám zkušenost spíše se staršími obyvateli, přibližně od věku 45 let a výše, kteří nemají takový rozhled v informatice a tudíž nevyužívají nové, moderní způsoby, které veřejná správa nabízí k vyřizování potřebných požadavků. V současné době jsou od února spuštěny nové webové stránky města a věřím, že po seznámení s nimi dojde ke zvýšení informovanosti obyvatel.

pí. Brusová, Oktábcová a Fialová

Jen ti, kteří se konkrétněji o tento způsob komunikace zajímají, a v Nové Bystřici takových lidí asi tolik není, takže je to spíše mladší generace občanů. Jsou i lidé, kteří přijdou s dotazem na samotné fungování těchto věcí přes internet a pak už internet využívají stále a úřad nemusejí navštěvovat.

Otázka číslo 2:

Využívají zde místní lidé služeb, které Czech POINT poskytuje? A v jaké míře tady služby Czech POINTU využívají?

Odpověď: pí. Růžičková

Projekt Czech POINT běží na našem úřadě již od podzimu roku 2007. Od té doby se povědomí obyvatel o službách poskytovaných prostřednictvím Czech POINTU hodně rozšířilo, nicméně si myslím, že velké množství nabízených služeb u nás není využito vůbec nebo jen minimálně, nárazově. Těžko posoudit, jaký je rozdíl mezi využitím Czech POINTU na úřadě a na poště, u nás je ale využíván z největší části pro pořizování výpisů z rejstříku trestů nebo katastru nemovitostí.

Pí. Brusová, Oktábcová a Fialová

Za rok 2012 využilo služeb Czech POINTU na našem úřadě asi 200 lidí. To není tolik, ale na druhou stranu více než v roce 2011, to bylo okolo 170 lidí. Je dost pravděpodobné, že každým rokem bude lidí přibývat.

Otázka číslo 3:

Jaké služby Czech POINTU zde lidé nejvíce využívají? Jaká věková kategorie těchto služeb využívá?

Odpověď: pí. Růžičková

Omlouvám se, ale po změně pracovní náplně a přesunu na sekretariát starosty (v lednu r. 2009) jsem téměř úplně přestala vykonávat služby Czech POINT pro občany, protože využijí tuto službu v kancelářích v přední části úřadu (kancelář č. 2 a 9) a proto nemůžu s určitostí říci, které služby jsou nejvíce využívány. Pamatuji si, že dříve to byly výpisy z katastru nemovitostí. Ze stejného důvodu nemohu ani posoudit, která služba je kterou věkovou kategorií nejvíce využívána.

pí. Brusová, Oktábcová a Fialová

V oblasti výpisů z veřejných evidencí je to nejčastěji výpis z katastru nemovitostí. O ten má zájem největší počet lidí. Po něm je také žádaný výpis z obchodního rejstříku a nejméně žádaný je výpis z živnostenského rejstříku. U všech těchto žádostí je nejčastější věková kategorie asi od 26 do 45 let. U výpisu z neveřejných evidencí je nejpožadovanější výpis z rejstříku trestů a po něm výpis bodového hodnocení řidičů. Ten je ale požadován opravdu málo. A věková kategorie je stejná, zase lidé od 26 do 45 let. U bodového hodnocení řidičů to bývají i mladší lidé.

Otázka číslo 4:

Jaké záležitosti může občan vyřizovat pomocí internetových stránek města?

Odpověď: pí. Růžičková

Na webových stránkách města jsou zveřejněny některé formuláře, např. z odboru výstavby, majetkového odboru nebo v i případě projednání přestupku na návrh a ty stačí stáhnout, vyplnit a zase odeslat aniž by občan musel odejít z bytu.

pí. Brusová, Oktábcová a Fialová

E-mailové kontakty, elektronická podatelna a elektronické formuláře. Z toho je nejčastěji využíváno právě emailů, potom elektronických formulářů a nejméně je využívána elektronická podatelna.

Otázka číslo 5:

Jaké služby zde na úřadě v Nové Bystřici Czech POINT nabízí? Základní služby, jako výpis z obchodního rejstříku, živnostenského rejstříku, katastru nemovitostí, výpis z rejstříku trestů a výpis bodového hodnocení řidičů nebo i nějaké další?

Odpověď: pí. Růžičková

Určitě všech těchto pět uvedených služeb, občas je zde požadavek i na provedení autorizované konverze nebo jiné služby, ale uvedených pět služeb je nejfrekventovanějších.

pí. Brusová, Oktábcová a Fialová

Ano, jsou to výpisy z obchodního rejstříku, živnostenského rejstříku, katastru nemovitostí, výpisy z rejstříku trestů a bodového hodnocení řidičů. Dále výpis z údajů registru obyvatel, výpis z údajů registru osob, výpis z insolvenčního rejstříku a výpis ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů. Občas je i požadována autorizovaná konverze dokumentu.

Otázka číslo 6:

Využívají lidé elektronické formuláře nebo spíše chodí sem na úřad osobně a vyplňují je ručně?

Odpověď: pí. Růžičková

Z mého pohledu bych řekla, že spíše přijdou na úřad.

pí. Brusová, Oktábcová a Fialová

Lidé spíše chodí osobně, ale elektronické formuláře využívají více firmy, které komunikují se stavebním úřadem, a tím si usnadňují čas i práci.

Otázka číslo 7:

V jakém množství jsou zde zavedeny datové schránky? Jsou využívány?

Odpověď: pí. Růžičková

Přístup k datové schránce úřadu mají všichni úředníci a běžně je také využívají. Datové schránky právnických osob, o kterých vím, že jsou využívány, je devět. Jinak jsou všem právnickým osobám zakládány automaticky. Zde jsou to například datové schránky

STAVEBNÍ SLUŽBY Nová Bystřice, spol. s r.o., Základní škola a Mateřská škola Nová Bystřice, Město Nová Bystřice, AGROSTAT Nová Bystřice a.s. a další.

Pí. Brusová, Oktábcová a Fialová

Datové schránky si zde na úřadě zřídilo 6 občanů a každé právnické osobě je zřizována datová schránka automaticky. Na úřadě všichni zaměstnanci datovou schránku pravidelně využívají.

Otázka číslo 7:

Myslíte si, že budou služby Czech POINTU v budoucnu více využívány nebo dokonce rozšířeny v ohledu na neustálou modernizaci a propagaci dobré veřejné správy vůči občanům?

Odpověď: pí. Růžičková, Brusová, Oktábcová a Fialová se shodly

Ano, myslíme si, že určitě budou. Neustále se rozšiřují a zdokonalují a v budoucnu budou určitě stále více využívány.

Pro srovnání s Novou Bystřicí

Starosta města Chlumec, Petr Maxa, uvádí, že z elektronických služeb občanům nabízí jejich město webové stránky, kalendář akcí, elektronickou úřední desku, formuláře, ankety, fotogalerii, historii o městě, samosprávě a také inzerci občanů města zdarma. Občané mohou dále využívat elektronickou podatelnu či datové schránky. Od roku 2008 je tam zaveden Czech POINT. V roce 2011 vydali 244 výpisů z Czech POINTU a v roce 2012 jich bylo 164. Město Chlumec má 4535 obyvatel.

Starostka města Votice, Jana Kocurová, uvedla, že zavedení elektronického úřadování zásadně zrychlil komunikaci, k čemuž přispělo zavedení datových schránek od roku 2009. K uskutečnění jednoho z významnějších projektů eGovernmentu, rozvoji služeb eGovernmentu v obcích došlo ve Voticích v roce 2011. Cílem tohoto projektu bylo zefektivnění výkonu úředních agend a zlepšení dostupnosti služeb veřejné správy občanům ve správním obvodu města Votice. Město má 4596 obyvatel.⁷¹

5.2 Vyhodnocení

Z rozhovorů vyplývá, že využití moderních služeb veřejné správy v oblasti informačních technologií není v Nové Bystřici tolik využíváno. Je to z důvodu menšího počtu obyvatel (asi 3200 i s okolními vesnicemi) a také proto, že lidé využívají spíše

⁷¹ JUNGOVÁ, I. Elektronické úřadování. *Veřejná správa*. Praha 2013. s. 10-12.

Městský úřad v Jindřichově Hradci. Spousta obyvatel Nové Bystřice v Jindřichově Hradci pracuje, a tudíž v případě potřeby raději využije služeb veřejné správy tam, protože otevírací doba úřadu v Nové Bystřici nestačí některým lidem právě z důvodu dojíždění z Jindřichova Hradce. Dalším důvodem je to, že v Nové Bystřici nemáme moc firem, a proto se málo využívají například výpisy z obchodního rejstříku nebo autorizované konverze dokumentů.

V průběhu rozhovorů bylo dále zjištěno, že místní občané raději využívají listinnou formu doručování zpráv jak úřadu, tak jiným institucím a velice málo využívají možnost zasílání zpráv pomocí datových schránek. Datové schránky se zde ještě nestaly účelnými pro všední využívání. Lidé stále raději využívají listinnou formu dokumentů pro komunikaci s úřadem.

Zároveň bylo zjištěno, že lidé využívají služby Czech POINTU poskytované jak na úřadě města, tak i na České poště více, než v minulých letech. Je to z důvodu zájmu o moderní komunikaci občana s úřadem a také o možnost rychlejšího vyřizování za pomoci elektronických formulářů. Někteří lidé se ale moderního způsobu za pomoci internetu bojí a nechtějí se mu učit, a proto preferují spíše listinnou podobu formulářů a žádostí. Pro srovnání využití služeb Czech POINTU s městem Chlumec slouží následující tabulka.

Tab. č. 1: „Tabulka využitých služeb Czech POINTU za rok 2011 a 2012“

	Nová Bystřice	Chlumec
Rok 2011	170	244
Rok 2012	200	164

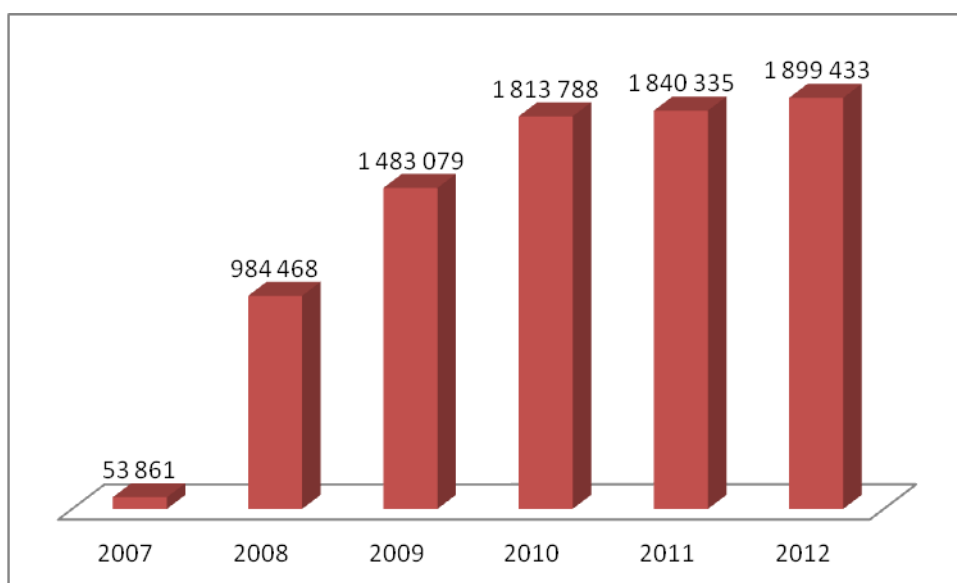
Z tabulky vyplývá, že v Nové Bystřici s 3 243 obyvateli využití služeb Czech POINTU v roce 2012 narostlo o 15%. Naproti tomu v Chlumci s 4 535 obyvateli využilo služeb Czech POINTU o 67 % méně lidí než v roce 2011. To znamená, že v Nové Bystřici, i přes menší počet obyvatel, má elektronizace veřejné správy kladný a rostoucí potenciál. Kladný potenciál využívání služeb Czech POINTU je i v celorepublikovém měřítku. Rok od roku narůstají požadavky na více výstupních služeb z Czech POINTU. Pro srovnání slouží následující tabulka.

Tab. č. 2: „Tabulka počtu vydaných výstupů z Czech POINTU“⁷²

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
KN	26 379	230 406	349 666	441 704	414 633	407 478
OR	24 144	150 791	250 641	327 225	326 455	348 492
ŽR	1 338	7 656	31 666	55 357	62 638	77 362
RT	0	595 615	712 638	790 117	818 884	739 956
BODY	0	0	104 744	85 442	78 934	84 273
SKD	0	0	4 512	8 070	7 764	8 084
KD-EL	0	0	6 805	83 484	97 776	165 263
KD-LE	0	0	4 389	7 695	24 679	50 821
DS	0	0	15 944	12 417	6 615	13 198
ZR	0	0	0	0	0	2 254
Ostatní	0	0	2 074	2 277	1 937	2 252
Celkem	53 861	984 468	1 483 079	1 813 788	1 840 335	1 899 433

Tučně zvýrazněné hodnoty zobrazují celkový součet výstupů poskytnutých službou Czech POINT a můžeme zpozorovat ohromný nárůst od zavedení Czech POINTu v roce 2007. Nárůst od roku 2007 až do roku 2009 je téměř třicetinasobný. Důvodem je zvýšení zájmu občanů a zpřístupnění dalších služeb. I v letech 2010 až 2012 využívání služeb Czech POINTu roste, jak ukazuje i následující graf.

„Graf č. 1: Počet výstupů z Czech POINTu“

⁷² Czech POINT. Počty vydaných výstupů, celkový počet k 28. 3. 2013. Dostupné z WWW: <http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/488>

Závěr

Proces modernizace veřejné správy už probíhá několik let. Díky zavedení projektů jako jsou Czech POINT nebo Datové schránky naše modernizace postoupila o stupeň výše a přišlo mnoho změn, doufejme, že k lepšímu. Tyto změny se týkají samotného výkonu veřejné správy a elektronizace veřejné správy, o něž v procesu modernizace veřejné správy jde.

Samozřejmě vývoj veřejné správy je provázán s vývojem státní správy. Je důležité vědět, že když se mění politické uspořádání státu, mění se zároveň uspořádání veřejné správy. S tím souvisí druhá kapitola, která se zabývá historickým vývojem, a jsou v ní rozebrány jednotlivé důležité etapy výkonu veřejné správy v české zemi.

Hlavním cílem bakalářské práce byla analýza systémů veřejné správy a zhodnocení procesu modernizace ve veřejné správě v České republice, týkající se novodobé modernizace veřejné správy v oblasti informačních technologií, funkcí datových schránek, služby Czech POINT a celkového informačního systému veřejné správy. Dalším cílem byl také výzkum provedený pomocí řízených rozhovorů s pracovníky ve veřejné správě, v oblasti působení městského úřadu v Nové Bystřici. Z výsledků vyplývá, jakým způsobem je město Nová Bystřice zasaženo samotnou moderní elektronizací veřejné správy, v tomto případě samosprávy.

Z bakalářské práce vyplývá, že proces modernizace veřejné správy je na dobré cestě jak v celorepublikovém měřítku, tak i v místní sféře obce Nové Bystřice. Průběh, který má modernizace správy doposud je úspěšný díky zmiňovaným krokům, jako jsou projekty Czech POINT, datové schránky nebo základní registry. Ve městě by ale mohla být snaha o větší informovanost v těchto možnostech jednání institucí s občanem, protože právě na občanech závisí, do jaké míry budou chtít mít celý proces modernizace kvalitní nebo nekvalitní.

Proces modernizace souvisí i s lidským faktorem v ohledu na zdokonalování veřejné správy. Proto by se nemělo zapomínat na pravidelné školení a informování pracovníků orgánu veřejné moci. Právě oni, nám občanům, zajišťují poskytování kvalitních služeb a proto je neméně důležité, aby byli dostatečně školeni i v oblasti informačních technologií. Tato oblast je dnes velice rychle pokroková a proto je třeba se neustále učit něčemu novému.

S tím souvisí veškerá modernizace ve veřejné správě, protože veřejná správa je službou veřejnosti, která se musí neustále vyvíjet a zlepšovat takovým způsobem, aby vyhovovala požadavkům občanů, kteří chtějí takové služby využívat. Proto mohu říci,

že proces modernizace je nekončící koloběh nových služeb, projektů, návrhů a plánů, které se nám snaží ulehčovat život a neztrácet drahocenný čas.

Prostřednictvím úspěšné implementace nástrojů eGovernmentu jsme se tedy poprvé posunuli do stavu, kdy disponujeme nástroji k získání platných a nezpochybnitelných dat o činnosti každého úřadu a každého úředníka. Na základě těchto dat můžeme navrhovat optimální zajištění výkonu veřejné správy, její kvality a dostupnosti.⁷³

⁷³ CHLUM, J. Bez celospolečenské podpory nelze veřejnou správu modernizovat. *Veřejná správa*. Praha. 2013. s. 12.

Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje:

1. BRŮNA, Miroslav. *Veřejná správa (se zaměřením na obce a kraje)*, Vyd. 2., Praha: Institut pro místní správu, 2006. 87 s. ISBN 80-86976-09-2.
2. HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Organizace veřejné správy II*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2005. 137 s. ISBN 80-7251-191-2.
3. PRŮCHA, Petr. *Veřejná správa a samospráva*. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 2004. 241 s. ISBN 80-86775-03-08.
4. POMAHAČ, Richard; VIDLÁKOVÁ, Olga. *Veřejná správa*. Praha: C. H. Beck, 2002. XII. 278 s. ISBN 80-7179-748-0.
5. HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. 233 s. ISBN 978-80-7380-263-9.
6. NOVOTNÝ, Vladimír. *Územní samospráva České republiky*. Praha: CEVRO Institut, 2007. 70 s. ISBN 978-80-86816-22-7.
7. KRBOVÁ, Jana. *Veřejná správa – postavení, funkce a organizace*. Praha: Oeconomica, 2005. 74 s. ISBN 80-245-0811-7.
8. SCHLELLE, Karel a kol. *Dějiny české veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 314 s. ISBN 978-80-7380-203-5.
9. JANÁK, J., HLEDÍKOVÁ, Z., DOBEŠ, J. *Dějiny správy v Českých zemích od počátků státu po současnost*. Vydání 2. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. 568 s. ISBN 80-7106-709-1.
10. SCHELLE, K. *Vývoj české veřejné správy*. Ostrava: KEY Publishing, 2008. 431 s. ISBN 978-80-87071-92-2.
11. CHARBUSKÝ, Miloš. *Veřejná správa: správa měst a obcí*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2002. 77 s. ISBN 80-7194-457-2
12. VLÁČIL, Jan. *Veřejná správa*. Praha: Linde, 2002. 323 s. ISBN 80-7201-379-3.
13. LIDINSKÝ Vít., ŠVARCOVÁ Ivana., BUDIŠ Petr a kol. *eGovernment bezpečně*. Praha: Grada, 2008. 145 s. ISBN 978-80-247-2462-1.
14. MATES, Pavel; SMEJKAL, Vladimír. *E-government v českém právu*. Praha: Linde, 2006. 244 s. ISBN 80-7201-614-8.
15. SMEJKAL, Vladimír. *Informační systémy veřejné správy ČR*. Praha: Oeconomica, 2003. 121 s. ISBN 80-245-0533-9.

16. HENDRYCH, Dušan. *Správní věda – Teorie veřejné správy*, 3. Vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009. 232 s. ISBN 978-80-7357-458-1.
17. BUDIŠ, Petr; HŘEBÍKOVÁ Iva. *Datové schránky*. Olomouc: ANAG, 2010. 286 s. ISBN 978-80-7263-617-4.
18. DRAGOUNOVÁ, Veronika. *Elektronická komunikace občana s institucemi veřejné správy*. Příbram, 2012. Bakalářská práce. Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s. 68 s.
19. ŠTĚDRŇ, Bohumír a kol. *Právní aspekty eGovernmentu v České republice*. Praha: Linde, 2011. 200 s. ISBN 978-80-7201-855-0.
20. JUNGOVÁ, I. Elektronické úřadování, *Veřejná správa*, Praha: Tiskárny Ministerstva vnitra s. p. o., 20. 3. 2013. Číslo 6/2013, ročník XXIV [cit. 2013-03-28]. ISSN 1213-6581.
21. CHLUM, J. Bez celospolečenské podpory nelze veřejnou správu modernizovat. *Veřejná správa*. Praha: Tiskárny Ministerstva vnitra s. p. o., 20. 2. 2013. Číslo 4/2013, ročník XXIV [cit. 2013-03-20]. ISSN 1213-6581.

Legislativní zdroje:

MACKOVÁ, A., ŠTĚDRŇ, B. Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentářem, včetně souvisejících zákonů a prováděcích předpisů. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009. 528 s. ISBN 978-80-7357-472-7.

ČESKO. Zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (zákon o eGovernmentu). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. [online]. 2008, částka 98, s. 4491-4500. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=300/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

Internetové zdroje:

1. Institut pro veřejnou správu, Registr územní identifikace, adres a nemovitostí, reg. č. CZ.1.04/4.1.00/38.00001, Praha, dostupné z WWW: http://www.blovice-mesto.cz/e_download.php?file=data/editor/220cs_23.pdf&original=ruian.pdf
2. ZAJÍČEK, Z. *Efektivní správa* [online]. Ministerstvo vnitra, 2007, poslední revize 2010 [cit. 6. 3. 2013]. Dostupný na WWW:

- <<http://www.mvcr.cz/clanek/verejna-sprava-modernizace-verejnespravy-asp?q=Y2W09%3d%3d>>.
3. ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecních zřízeních), dostupný z WWW: [http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-\(obecni-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-(obecni-zrizeni).html)
 4. ČESKO. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, dostupný z WWW: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonStruct.jsp?idBiblio=49567&fulltext=&nr=250~2F2000&part=&name=&rpp=15#local-content>
 5. ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších změn, čl. 8. Dostupné z WWW: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>
 6. Ministerstvo vnitra ČR, *czech POINT* [ONLINE], dostupný z WWW: <<http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/22>>
 7. Miroslav Steiner, článek *Protektorát Čechy a Morava - začátek totality v Čechách*, dostupný z www: <http://www.blisty.cz/art/51288.html>, ISSN 1213-1792.
 8. MV ČR, *Aktuální statistiky Czech POINT* [online]. Ministerstvo vnitra ČR. 2012 [cit. 3. 3. 2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/488>>.
 9. MV ČR, *Co je Czech POINT* [online]. Ministerstvo vnitra ČR. 2010 [cit. 29. 1. 2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/22>>.
 10. MV ČR, *Czech POINT-kontaktní místa veřejné správy* [online]. Ministerstvo vnitra. 2009 [cit. 29. 1. 2013]. Dostupné na WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/egon-symbol-egovernmentu-czech-point-kontaktnimista>
 11. *Datové schránky* [online]. 2010 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.datoveschranky.eu>>.
 12. Česká pošta, s. p. *Datové schránky* [online]. 2011 [cit. 2012-04-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskaposta.cz/cz/sluzby/czech-point/datove-schranky/datove-schranky-id28395/>>.
 13. Česká pošta, s. p. *Datové schránky právnické osoby* [online]. 2009 [cit. 2013-02-13]. Dostupné z WWW: <<http://cposta.info/datove-schranky/>>.

14. JIRKOVSKÝ, M. Datové schránky. *Egovernment* [online]. 2008, č. 4 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.egovernment.cz/archiv/PDF%204-08/3.pdf>>. ISSN 1801-9420.
15. United Nations E-Government Development Database, Global E-Government Development Report 2012, [cit. 2013-03-26]. Dostupné z WWW: <http://unpan3.un.org/egovkb/global_reports/index.htm>.
16. Czech POINT. Počty vydaných výstupů, celkový počet k 28. 3. 2013. Dostupné z WWW: <<http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/488>>.
17. Ministerstvo vnitra České republiky, online [cit. 2013-03-19]. Systém základních registrů, dostupné z www: <<http://www.mvcr.cz/clanek/egon-symbol-egovernmentu-dokumenty-seznam-zakladnich-registru.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>>.
18. PROCHÁZKOVÁ, M. Datové schránky soukromí neochrání. Policie poslala citlivé údaje jinam. *iDNES* [online zpravodaj]. 22. 1. 2010 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/datove-schranky-soukromi-neochrani-policie-poslala-citlive-udaje-jinam-1nu-domaci.aspx?c=A100122_101746_domaci_taj>.

Seznam použitých zkratk:

Czech POINT – český podací ověřovací informační národní terminál

IS – informační systém

ISDS – informační systém datových schránek

ISVS – informační systém veřejné správy

Zkratky z tabulky číslo 2:

KN – katastr nemovitostí

OR – obchodní rejstřík

RT – rejstřík trestů

BODY – centrální registr řidičů

SKD – systém kvalifikovaných dodavatelů

KD-EL – konverze dokumentů E-L

KD-LE – konverze dokumentů L-E

DS – žádost o zřízení datové schránky

ZR – základní registry

Seznam obrázků, tabulek a grafů:

Obrázek číslo 1: Schéma fungování základních registrů v rámci koncepce elektronizace veřejné správy

Obrázek číslo 2: Proces datových schránek, informační grafika

Tabulka číslo 1: Tabulka využitých služeb Czech POINTU za rok 2011 a 2012 ve městě Nová Bystřice a Chlumec

Tabulka číslo 2: Tabulka počtu vydaných výstupů z Czech POINTu

Graf číslo 1: Využívání služeb Czech POINTu, počet výstupů z Czech POINTu

Přílohy:

Předloha k rozhovorům se zaměstnanci Městského úřadu v Nové Bystřici.

Dotazník na téma Modernizace veřejné správy a využití informačních technologií ve veřejné správě

Odbor:

Jméno:

Otázka číslo 1:

Myslíte si, že jsou lidé dostatečně informováni o modernizaci veřejné správy? Myslím tím možnost vyřizovat spoustu věcí přes internetové stránky města, například pomocí elektronické podatelny, elektronických formulářů nebo možnost zjistit informace bezplatným objednáním novinek, které budou zasílány na občanův email.

Otázka číslo 2:

Využívají zde místní lidé služeb, které Czech POINT poskytuje? A v jaké míře tady služby Czech POINTU využívají?

Otázka číslo 3:

Jaké služby Czech POINTU zde lidé nejvíce využívají? Jaká věková kategorie těchto služeb využívá? (Rozdělení: 1. skupina 15 - 25 let, 2. skupina 26 – 45 let, 3. skupina 46 – 55 let, 4. skupina 56 – 99 let).

Výpisy z veřejných evidencí: (označení 1 nepoužívanější a 3 nejméně využívaná služba)

- Obchodní rejstřík /
- Živnostenský rejstřík /
- Katastr nemovitostí /

Výpisy z neveřejných evidencí: (označení 1 nepoužívanější a 3 nejméně využívaná služba)

- Rejstříku trestů /
- Výpis bodového hodnocení řidičů /

Otázka číslo 4:

Jaké se nabízejí možnosti pro občana při vyřizování věcí (žádostí, otázek) na internetových stránkách města, aby se nemusel osobně dostavit na úřad?

Otázka číslo 5:

Jaké služby zde na úřadě v Nové Bystřici Czech POINT nabízí? (všech 5 služeb z 3. otázky nebo i více?)

Otázka číslo 6:

Využívají lidé elektronické formuláře nebo spíše chodí sem na úřad osobně a vyplňují je ručně?

Otázka číslo 7:

V jakém množství jsou zde zavedeny datové schránky? Jsou využívány?

Otázka číslo 8:

Myslíte si, že budou služby Czech POINTU v budoucnu více využívány nebo dokonce rozšířeny v ohledu na neustálou modernizaci a propagaci dobré veřejné správy vůči občanům?